

SOSVETI SOGLASNI O POGLAVITNIH VPRAŠANJH

Sosvet za slovensko narodno skupnost pri uradu zveznega kanclerja je tokrat zasedal na Gradiščanskem in sicer skupaj s sosvetom za gradiščanske Hrvate, sosvetom za Madžare ter sosvetom za Rome.

Sprva je slovenski sosvet obravnaval razdelitev podpor za leto 2002. Ker je bil predlog usklajen med vsemi člani sosveta, je bil tudi soglasno sprejet.

V drugem delu skupne seje je tekla razprava o postavitvi dvojezičnih tabel na Gradiščanskem ter o posledicah odločitve ustavnega sodišča glede dvojezičnih topografskih napisov za Gradiščansko.

Predstavniki gradiščanskih Hrvatov so orisali razvoj pri postavitvi dvojezičnih tabel in ugotovili, da so s posebno informacijsko kampanjo ustvarili konstruktivno vzdušje, tako da postavitve ni povzročila težav, saj so se vse politične stranke na Gradiščanskem izrekle zanje. Poleg tega je prekomerno sodelovanje dalo manjšinskim jezikom novo funkcijo. Večjezičnost ob upoštevanju manjšinskih jezikov je pozitivna vrednota, s katero se strinjajo vsi politični dejavniki na Gradiščanskem. Dejansko se je Gradiščanska v zadnjih letih tudi gospodarsko zelo opomogla in je danes po vseh podatkih pred Koroško.

Po daljši in konstruktivni razpravi so člani sosveta sklenili: 1. Predsedniki in podpredsedniki vseh sosvetov bodo pripravili usklajen predlog za razrešitev odločitve ustavnega sodišča v zadevi dvojezičnih topografskih napisov. 2. Poleg tega bodo pripravili tudi predlog za ureditev manjšinskih radiev v okviru ORF in 3. Na skupni seji vseh sosvetov bodo te predloge potrdili in jih posredovali zveznemu kanclerju.

SPD JEPBA-BAŠKO JEZERO
vabi na koncert

»25 let tamburaškega ansambla«

v nedeljo, 31. 3., 20.00
v kulturni dom v Ločah

Nast.: Bernarda Fink-Inzko, Gerhard Tischler, Kvintet Smrtnik, sestre Urschitz, Fermata z Dunaja, Rising Sunin, Tamburaški ansambel Loče. Po koncertu ples s Tambečari.

DRAGI BRALCI! Tale velikonočni šopek vam poklanja uredništvo z najlepšimi željami za prijetno praznovanje in veselje v družinskem krogu! Veselo veliko noč!

PREBLISK

učakal bi jo rad ... Dočakali smo jo, vsaj po koledarju. Dežela pa čaka še drugačne pomladi: ko bo samoumevno, da je jezik Slovencev pač eden od jezikov, da je dežela zato zanimivejša in da se splača, da ga znamo, ker se splača vse, kar znamo, česar smo sposobni in kar nam odpira dodatne poglede na življenje.

Čakamo kot Izraelci na svojega boga. Kot Samuel Beckett na Godota. Pa vendar bi bilo uresničenje te naše vizije v resnici tako enostavno, z dobrim mišljenjem, s premagovanjem nacionalističnih predsodkov, s spoštovanjem in ne nazadnje: z zavedanjem te skupne zgodovine Koroške. Niti približno si ne domišljam, da bi bilo pod vodstvom

kake druge stranke v deželi to mogoče. Slovenci – dobrodošla tema predvolilnih bojev, ko stranke tekmujejo v tem, katera bo pokazala več sovražstva do dela deželnega prebivalstva.

Na sovražstvu, izmejevanju,

Prišla bo pomlad,

predsodkih se rojevajo vojne. Na tem gnoju rastejo tisti duhovi, ki potem v kriznih časih pokažejo svoj pravi obraz. Tako kot pred 60 leti. Bili so sosedje, sodelavci, sodeželani, ki so poslali 300 slovenskih družin v taborišča.

Žrtve so odpustile, niso pa pozabile. In tudi drugi tega ne smemo pozabiti.

S. W.

60-letnica
pregnanstva in upora

1942-2002

Nedelja

14. april 2002

13.00

Spominska maša,
stolnica v Celovcu

14.30

Spominska slovesnost
s simfoniki RTV Slovenije,
Dom glasbe v Celovcu

Zveza slovenskih izseljencev
v sodelovanju z
Narodnim svetom koroških
Slovencev
Zvezo slovenskih organizacij
Slovensko prosvetno zvezo
Krščansko kulturno zvezo
Dušnopastirskim uradom

Pokrovitelj

Dr. Peter Schieder
Predsednik parlamentarne
skupščine Sveta Evrope

Državni sekretar dr. Simoniti sprejel predsednika NSKS in ZSO

V ponedeljek je dr. Iztok Simoniti, državni sekretar v slovenskem zunanjem ministrstvu, po novem pristojen za zamejce in Slovence po svetu, sprejel predstavnike koroških in štajerskih Slovencev.

Državni sekretar je poudaril, da R Slovenija spoštuje subjektiviteto Slovencev v zamejstvu in vlogo osrednjih organizacij ter koordinacijskega odbora koroških Slovencev.

Nadalje je poudaril ambicije Slovenije za članstvo v NATO ter Evropski uniji. Ravno v tej zadevi bo letošnje leto zelo pomembno. V procesu evropskih integracijskih procesov se tudi

izboljšujejo pogoji za zaščito manjšin, kajti na mednarodno-pravnem nivoju se poleg člena 7 ADP razvijajo v okviru Sveta Evrope novi mehanizmi manjšinske zaščite.

Predsednika ZSO in NSKS sta poudarila, da so Slovenci v Avstriji pred novimi izzivi tako na formalnopravni (odločitve ustavnega sodišča) kot tudi na vsebinski ravni, namreč modernizaciji svojih struktur.

Pogovora sta se udeležila tudi podsekretar v zunanjem ministrstvu gospod Pelikan s sodelavko ter generalni konzul R Slovenije v Celovcu gospod Jure Žmavc.

LJUBLJANA

Pred vinskim sejmom

Pred bližnjim vsakoletnim mednarodnim vinskim sejmom v Ljubljani je v torek 33 enologov iz dvajsetih držav zaključilo ocenjevanje vinskih

vzorcev. V oceni je bilo kar 839 vin iz 26 držav sveta. Rezultate bodo sicer objavili šele ob otvoritvi sejma, vendar pa je že znano, da se očitno končuje obdobje priljubljenosti sladkih vin, saj so prednjačila predvsem rdeča in suha bela vina.

Ko so v vinskih vzorcih iskali napake in jim pripisovali negativne točke, pa so letos enologi (to so strokovnjaki za vina) največ pozornosti namenili bistrosti in barvi vina, intenzivnosti in kakovosti vonja ter obstojnosti okusa.

Ljubljansko ocenjevanje vin sodi v vrh tovrstnih svetovnih prireditev, saj so se podobne strokovne ocene že preveč komercializirale. Zato mnogi vinogradniki svoje vzorce pošiljajo v Ljubljano bolj zaradi strokovnih izidov kakor pa zaradi podelitev priznanj ali medalj.

48. mednarodni vinogradniško-vinski sejem bo od 15. do 19. aprila na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, vzporedno z 41. sejmom kulinarike, prehrane, opreme za gostinstvo, hotelirstvo in gospodinjstvo.

ZVEZA
KOROŠKIH
PARTIZANOV

vabi na

**spominsko
svečanstvo**

v nedeljo, 7. aprila 2002,
ob 11. uri
na pokopališču
v Železni Kapli.

Poklonili se bomo žrtvam
nacističnega nasilja.
Govori, polaganje vencev,
recitacije, pel bo mešani
pevski zbor SPD »Zarja«

Pridite s prijatelji in znanci!

DVOJEZIČNE TABLE IN DISKUSIJA V GALICIJI

Ustavno sodišče in veleizdaja

Na tematiko »Prepir zaradi dvojezičnih tabel – ogrožen mir v deželi« je v torek, 26. marca 2002, zvečer tekla diskusija v Galiciji. Prireditelj je bil hajmatdinst, kot diskutanti pa so sodelovali predsednika kahadeja in brambovcev, Josef Feldner in Fritz Schretter, ter deželnozborski poslanci Lobnig (FP), Volautschnig (SP) in Raimund Grilc (VP), ki je hkrati tudi pliberški župan. Diskusijo je vodil žurnalista Heinz Stritzl.

V občinstvu, ki je zvečine prišlo od drugod, Galičanov je bilo preklemano malo, je tu in tam na rjavo ogvantanih prsih pobilskavala pločevina menda težko prisluženih medalj, nad pivniškimi omizji so se mešale srage cigaretnega dima in izpirane zagrehtih poslušalcev.

Arena je bila pripravljena. Podpredsednik hajmatdinst, domačin Franz Jordan, je s svojim osladnim načinom in s cinično pripombo »Zdaj je konec slovenskega koncerta želja« razgrel občinstvo in razpihal nacionalistične emocije. Ponosno je naznanil, da je menda vsak tretji Galičan član domovinskih organizacij. Pri takšni klienteli se grobosti na račun koroških Slovencev že splačajo in je svojo nestrpnost do vsega, kar je slovensko, možno brez ugovaranja prodajati kot pot odkritega dialoga.

Feldner je ponavljal svoje stare fraze o majhnosti manjšine. Nekdaj je to bila »miniminderhajt«, danes je to »desettisoč oseb«, ki dobivajo ogromne podpore in hočejo večini diktirati ter ji vtisniti svoj pečat. Kahade, ki se ima sam za največjo patriotsko državljansko gibanje, česar takega seveda nikoli ne bo dopustil. Slovenci naj se odpovejo spominu na partizane, naj končno priznajo izid plebiscita, predvsem pa naj se končno odrečejo novim dvojezičnim tablam. Te da so simbol slovenskega teritorija. Feldner je pletenčil o nacionalnem posestniškem stanju na Koroškem in zahteval, da mora predsednik ustavnega sodišča Adamovich, ki je spet bil tarča žolčnih, žaljivih in neokusnih napadov, odpovedati svojo udeležbo na diskusiji 8. aprila v Tinjah.

Fritz Schretter, predsednik brambovcev, hajmatdinstovega ideološkega dvojčka, je dejal, da KAB razsodbe ustavnega sodišča nikdar ne bo priznal. Več kot 300 dvojezičnih krajevnih napisov da bi izkazovalo slovensko ozemlje na Koroškem, ki ga ni. »Slovenci so do zdaj dosegli vse, le teritorija še ne. Dvojezični krajevni napisi pa so simboli, ki krepijo identiteto in z njimi hočejo dokazati slovenski teritorij na Koroškem.« Schretter je predstavil svoj recept za ureditev manjšinskega šolstva na Koroškem: 8-10 središčnih šol za Slovence, prav toliko ravnatelj, med 60-70 učitelji – in »problem je enkrat za vselej rešen«.

Svobodnjaški poslanec Lobnig

se je obnašal kot fundamentalist nemške Koroške, neizprosno kot britev. Slovincem je očital dvojno strategijo: za okroglo mizo so za dialog, potem pa se obračajo na ustavno sodišče. Nove dvojezične table so možne šele potem, ko bo znani podatki letošnjega ljudskega štetja. Treba je vključiti občine in prebivalstvo. Lobnig je trdil, da table ne pospešujejo miru. Kot Feldner in Schretter je tudi Lobnig zahteval preštevanje manjšine in evaluacijo zdajšnjega dvojezičnega šolstva.

Ob tej masirani fronti nemškonacionalnih zahtev in predlogov, kako Slovence čim bolj spraviti na kolena, sta diskusijska prispevka Raimunda Grilca in Josefa Volautschniga bila res prava uteha. Ostala sta stvarna in nista polarizirala.

Grilc je dejal, da je za izvedbo razsodbe ustavnega sodišča pristojen parlament, ne pa občine ali dežela. Rešitev bo treba najti na Koroškem, in to v sodelovanju s Slovenci, ne pa proti njim. Potem naj se ponudi parlamentu, ki jo bo gotovo z veseljem prevzel. Pliberški župan je zahtevo po preštevanju manjšine odločno zavrnil.

Volautschnig je menil, da je treba izrabiti manevrski prostor, ki ga dopušča razsodba ustavnega sodišča. Tudi on je proti temu, da bi odgovornost za postavitev dvojezičnih krajevnih napisov zvalili na občine.

Pri nekaterih mnenjih iz občinstva se je kar koža naježila: razsodba ustavnega sodišča da pripravlja odcepitev južne Koroške k Sloveniji. Zato je ravnanje ustavnega sodišča treba obravnavati kot akt veleizdaje ...

Franc Wakounig

POSTOJNA

Kongres Demokratične stranke upokojencev odločno o položaju Slovencev v zamejstvu

Pretekli konec tedna je imela 5. kongres najmanjša koalicijska stranka v Sloveniji. Na kongresu so izvolili novo vodstvo, na predsedniškem mestu je Janka Kušarja zamenjal Anton Rous.

Delegatke in delegati so na kongresu sprejeli tudi naslednjo **Resolucijo** o položaju slovenske manjšine sosednjih državah:

Slovenska manjšina v Avstriji na Koroškem in Štajerskem je še vedno izpostavljena pritiskom nemškonacionalnih sil. Na Koroškem deželni glavar Haider v posmeh demokratičnim institucijam v Avstriji in Evropi, nadaljuje svojo protislovensko politiko. Zavračanje odločbe avstrijskega ustavnega sodišča o postavitvi dvojezičnih topografskih napisov na južnem Koroškem je samo vrh leden gore. Vse to počne v soglasju s protislovenskimi organizacijami, kot je koroški Heimatsdienst in ob tihi podpori ostalih političnih strank. Gre za politiko, ki vodi slovensko manjšino v asimilacijo in posledično temu v dokončno izginitje. Še posebej nas skrbi, da Avstrija tudi na državni ravni proti temu ne ukrepa, kljub jasno zapisanim obveznostim v členu 7 Avstrijske državne pogodbe. Zato pozivamo avstrijsko državo, da dokaže svoje trditve o tem, da je člen 7 izpolnjen tudi v praksi in začne za začetek spoštovati vsaj svoje pravne norme. Prav tako pa tudi, da začne udeležati zaščito tudi za Slovence na avstrijskem Štajerskem, ki imajo svoje pravice

prav tako zagotovljene v Avstrijski državni pogodbi. Ob tem, pa bi se morala tudi naša država Slovenija tudi dokončno izreči glede nasledstva Avstrijske državne pogodbe

Demokratična stranka upokojencev Slovenije z zaskrbljenostjo spremlja položaj slovenske manjšine v Italiji, saj jo italijanska država potiska vse bolj na obrobje družbe. Potem, ko je lansko leto po dolgi desetletji končno prišlo do sprejetja globalnega manjšinskega zaščitnega zakona, je Italija z zavlačevanjem izvajanja le-tega institucije slovenske manjšine privedla na rob obstoja. Tako grozi zaradi nezadostnega financiranja zaprtje gledališča, nekaterih medijev kot tudi vrste drugih institucij pomembnih za obstoj slovenske manjšine. Posebej opozarjamo tudi na vrsto drugih ukrepov, ki še poslabšujejo položaj slovenske manjšine.

Posebej opozarjamo tudi na vrsto drugih ukrepov, ki še poslabšujejo položaj Slovencev v Italiji. Zadnje čase najbolj izstopa načrtovana razlastitev zemlje v Jeremitišču, kjer slovenski prebivalci bijejo neenakopraven boj z italijanskimi oblastmi. Načrtovano odpravljanje dvojezičnih osebnih izkaznic bi zagotovo še znižalo že doseženo raven zaščite manjšine. Zato pozivamo organe italijanske države, da čimprej oz. takoj začnejo izvrševati vsaj svoje lastne zakone ter tako omogočijo slovenski manjšini enakopraven razvoj v duhu evropskih norm za zaščito narodnih manjšin, saj se jih je Italija tudi sama zavezala spoštovati.

šin, saj se jih je Italija tudi sama zavezala spoštovati.

Ker gre za obe državi, ki sta članici Evropske zveze in sta ratificirali vrsto dokumentov, ki urejajo položaj manjšin na evropski ravni, nas opisani problemi še posebej skrbijo.

Slovenske pristojne državne organe ob tem pozivamo, da v svojih stikih z avstrijsko in italijansko državo, kot tudi v okviru mednarodnih asociacij, na nerešena in pereča vprašanja odločneje opozarjajo in zahtevajo njihovo takojšnje reševanje. Dodatno k temu pa še opozarjamo na nujnost že večkrat napovedane zakonske ureditve položaja zamejcev v Republiki Sloveniji.

Kongres DESUS podpira vsa prizadevanja države Slovenije za zgledno ureditev položaja Slovencev v državah bivše Jugoslavije. Prepričani smo, da so slovenske narodne manjšine v Avstriji, Italiji in Madžarski, kot tudi Slovenci v drugih delih sveta sestavni del našega, slovenskega narodnega telesa. Zato DESUS za njih glasno izraža skrb povsod tam, kjer so jim onemogočene ali kršene pravice, ki jih manjšinam sicer priznavajo v sodobnih demokratičnih državah.

Ureditev teh vprašanj – varovanja narodnih pravic – in doseganje evropskih standardov, ki smo jih v Sloveniji že davno zagotovili tudi v ustavi, je eden ključnih pogojev za delovanje vseh temeljnih principov Evropske zveze. In pred vstopom v EU mora biti urejena tudi visoka raven zaščite manjšin. boje

POŠTENJE IN DEMOKRACIJA

Višek protislovenskega delovanja še ni dosežen

Ni dolgo od tega, ko so nekateri iz Kärntner Landsmannschafta (tudi Sepp Prugger), iz vrst KHD-ja in KAB-ja govorili še o »domovini zvestih koroških društvih in združenjih«. Desetletja trajajoče poudarjanje zvestobe domovini predpostavlja, da so nekje na Koroškem ljudje, ki so nasprotniki Koroške. Naj bi bili to mi, koroški Slovenci, ali oni, ki so se kmalu po prvi svetovni vojni borili za priključitev k Nemčiji? Mnogokrat so o domovini zvestih društvih govorili ljudje, ki so bili že kmalu po letu 1920 zvesti Hitlerju in leta 1938 izdajalci svoje domovine Avstrije. Taki so občutili konec vojne leta 1945 kot izgubljeno vojno in največjo življenjsko katastrofo. Ker jih je bilo mnogo, so si na Koroškem pod zanje ugodnimi razmerami – začetek hladne vojne – kmalu opomogli in zavzeli podobne odločilne položaje v gospodarstvu, politiki in drugod, kot so jih imeli v času nacizma. Protislovenska politika se je lahko

nadaljevala, le spremenjenim razmeram jo je bilo treba prilagoditi. Zvesto so izpolnjevali naročilo gauleiterja Reinerja iz maja 1945 in Hitlerjevo: naredite mi deželo nemško. Vedno so govorili eno, delali drugo. Nikoli niso hoteli enakopravnega sožitja med nemško in slovensko govorečimi. Vsa leta so uspešno otežkočali ohranjanje slovenskega jezika na Koroškem, njegovo rabo in priznanje v javnosti. V mnogočem so uspeli.

Na to in podobno sem pomislil, ko sem bral v časopisih, da Haider predlaga ukinitve finančne podpore radijskima društvama Korotan in Agora. Na občnem zboru Kärntner Landsmannschafta 2. 3. 2002 pa je menda povedal: »Morali bi pošteno preveriti, ali izdatki, ki jih imamo za narodno skupnost, dejansko dosežejo svoj namen in prispevajo h kulturni ohranitvi manjšine. Stalno dajati denar nasprotnikom Koroške – temu je treba napraviti konec.«

Pred kratkim so poštarji prinesli propagandne letake KAB in KHD. Nekaj naslovov prispevkov v prevodu: Bo slovenska Koroška realnost?, Slovenija: Duh komunizma živi, ORF Koroška: Program le še za Slovence?, Slovenci provocirajo pogajanja na Dunaju, Manjšinska šola v praksi: na stotine milijonov – privilegiji – sod brez dna, Prepir zaradi krajevnih tabel ogroža mir v deželi, Prijava k dvojezičnemu pouku je istovetna s priznavanjem k slovenski manjšini!, Koroška: Konec s partizanskim kultom!, in, in, in.

Toliko potvarjanja resnice, polresnic, izmišljotin, protislovenske miselnosti, nedemokratičnega agiranja, odklanjanja in zaničevanja slovenske besede, valjenja krivde za dogajanja na Slovence, nemškonacionalne miselnosti, obračanja zgodovinskih dejstev, nepriznavanja avtohtonega naselitvenega ozemlja koroških Slovencev, nasprotovanja postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov, ... na

dvanajstih straneh propagandnega materiala že dolgo, dolgo nisem bral. Prav zastudi se ti tako branje. Vsebinska je potrditev, da na Koroškem po letu 1945 ni bilo denacifikacije.

Zastavlja se vprašanje, ali je kaj takega mogoče uvrstiti pod v demokratični dovoljeno svobodno izražanje mnenja. Mislim, da ne. Nagibam se k ocenjevanju tega kot protislovenska propaganda, ki v Avstriji (člen 7) ne bi smela biti dovoljena. Če namreč namenoma močno potvarjaš resnico, nastane laž. In če kaj takega nekomu škodi, mora v pravni državi biti vendar preganjano. Če že javni tožilci tega ne storijo, bi to delo moral prevzeti odvetnik. Upam, da se bo našel.

Dovolil sem si svobodno izraziti svoje mnenje, ki pa ni le mnenje, pač pa tudi dejstvo, katero bi bili dolžni upoštevati vsi vse tja do deželnega glavarja. Kam me bodo kot rojenega Korošca prišteli, k prijateljem ali k nasprotnikom Koroške?

Franc Kukovica

Predigra in pregnanstvo

Franc Černut

Po pregonu župnika dr. Ogrisa dobimo novega gospoda iz nekega zakotnega kraja zgornje Koroške. Je sicer nemškega porekla, a z gospodinjo sta kar prijazna do mene; večkrat me obdarujeta s slaščicami, a kljub temu se zanju ne morem preveč ogreti. Ostaneta mi tujca, ki nikakor ne moreta nadomestiti dr. Ogrisa. Življenje poteka nekam brez veselja, slišati je sicer o blestečih zmagah nemške vojske pod poveljstvom velikega fūhrerja, ki podjarmlja eno državo za drugo. A na očetu vidim, da ga ta razvoj močno teži, saj ob vsaki »Sondermeldung« postaja bolj in bolj zagrenjen. Iz tega le nekako po otroško sklepam, da to nikakor ne more biti v našo dobrobit, od sošolcev pa tudi zvem, da je celo iz naše okolice že nekaj vojakov padlo v vojni. Mar je torej to vzrok očetove skrbi, da bo morda tudi on vpoklican, morda moral celo na fronto? Nisem si upal napeľjati pogovora z očetom na te stvari, raje sem molčal ter upal, da bo le vsega kmalu konec. V začetku meseca aprila 1942 je bilo doma sorazmerno veliko dela. Oče je vsak dan vstajal že ob prvem jutranjem svitu, še v mraku, poskrbel je za eno in drugo pri hiši ter potem odhajal na delo. Ko se je zvečer vračal domov, se je še naprej ubijal z delom, dokler je bilo še kaj videti. Sicer pa je bilo le malo denarja pri hiši, vsi smo bili socialno zavarovani, torej v primeru hujske bolezni ali telesne nezgode preskrbljeni. Poprej si še zdravniške pomoči nismo mogli privoščiti. Materi sem se moral pa vedno čuditi, kako je doma sama zmogla opraviti vse, po večerih pa je nam otrokom pomagala še pri učenju. Vedel sem tudi, da ni samo enkrat z visoko vročino delala v hlevu ali na polju, ker se je bala, da s potrebnimi opravki ne bi zastala.

In potem pride tisti usodni 14. april leta 1942 ...

Že na predvečer se očeta poloti nek notranji nemir, ki ga je bilo v tistem času dovolj. Stopnjuje se še bolj naslednje jutro, ko še v mraku zapazi tam doli pred Birtovo domačijo dva kamiona in neke sence, ki se tam premikajo. Kaj, da je le to, potihoma sprašuje mamo; to slišim še napol zaspan v postelji. Nekaj se še pomenkujeta starša na dvorišču, nato slišim očetove korake odhajati, mama pa coklja v hlev. Tudi sam se pomalem dvignem iz postelje, treba se je napraviti za v cerkev, medtem sestro še pridno počivata in brat se nekam nemirno premetava v vozičku. Že napravljen zaslišim med brskanjem po šolski torbi na dvorišču trde korake. Skozi okno zaznam neke sence, ki se nekaj pomenkujejo. Koj zatem

Ko se bomo koroški Slovenci letos ob 60-letnici nasilne izelitve spominjali tistih mračnih dogodkov okrog 14. aprila 1942, ko je bilo okrog 300 družin pregnanih z rodne zemlje, je vsekakor treba vsaj delno osvetliti obdobje nazaj, odkar je pri nas zavladal nacifašizem.

zaslišim pridušen glas matere, nato spet poveljujoče moške, razločim vendar samo toliko, da govorijo nemško. Po kratkem premolku zopet koraki, ki vstopajo v vežo, vmes nekaj je-

Franc Černut, Loče

je doraščal ob Baškem jezeru, v Zgornjih Dobjeh. Družina je bila l. 1942 pregnana in izseljena v taborišče Frauenaurach.

kleno zazveni. Hipoma se odprejo sobna vrata in v njenem okviru stoji mama z upadlim obrazom, ki je smrtno bled, oči močno odprte in v njih je razbrati strah. Zgrozim se ob tej podobi in jokaje se ji vržem na prsi: »Kaj je mama?« Tresoe njene ustnice skušajo nekaj povedati, a mesto kake besede se ji iztrga samo hripavi krik iz prs in šele tedaj vidim, da mi moli nek list, na katerem zaznam edinole žig z orlom, čigar kremli oklepajo tisti zasovražen kljukasti križ. Končno najde le prve besede, ki prihajajo sunkovito iz njenih ust: ... hitro ... očeta ... pojdi ... Takoj razumem ter hočem mimo nje v vežo. Šele sedaj zapazim tam neke oborožene uniformirance. Zmuznem se mimo teh na dvorišče, a že me eden od teh nade-re: »Halt! du zeigst mir den Weg und jetzt marsch!« Torej se napotim proti Bačam, za mano pa urno koraka škorenj. Takoj mi pride misel, kaj le hočejo od mojega očeta?

Umsiedlungszeit

Mar ga hočejo odgnati kot pred dobrim letom dr. Ogrisa? Strašno me razburi ta zamisel in kar nehote mi uide iz ust: »Was wollen sie vom Vater?« A orožnik me najprej samo priganja: »Schneller, marsch!« Šele po nekaj korakih mi zadirčno odvrne: »Umsiedlungszeit ist gekommen!« Nič prav kaj ne morem početi s temi besedami, le renčavi glas me silno vznemirja, ne obeta nič dobrega – in doma mama, zakaj joče? Na žagi kmalu srečava očeta. Orožnik mu z odločno kretnjo izroči list s tistim orlom ter trdo pristavi: »Umsiedlungszeit ist gekommen, sie haben eine Stunde Zeit ...!« Oče, kot bi ga zadela stre-

la, trenutno ostrmi, nato se nevarno zamaja, obenem pa izbruhne v dušljivi jok. Toda orožnik priganja: »Rasch, sie haben nur eine Stunde Zeit ...« Skoraj v teku se napotimo proti domu. Že dober lučaj od tam je slišati jokanje, tarnanje, kot da bi bil mrlič pri hiši. Sestri jokaje begata za mamo, joka tudi brat v vozičku in v hiši je vse narobe. Drhte se objameta oče in mati vsa solzna, slišim samo – o Marija, o Marija ... Iznena-da se oče iztrga iz objema ter nam vsem veli takoj na dvorišče; mami položi še mlajšega brata v naročje, nato nas začne vse postavljati ob steno. Mi vsi stojimo osupli ob hiši, oče pa kar najbolj glasno ukaže orožnikom: »Schießt uns alle nieder, wir verlassen unser Heim nicht!« Celo orožniki, med katerimi je tudi SS-ovec, so videti ob tem početju malo zbegani, zadnji stopi korak stran ter povesi oči, a drugi se ne zganejo. Še enkrat zakliče oče, toda poslednje besede se že utapljajo v silnem joku. Teta, ki jo zagledam šele zdaj, plane na očeta: »... ne. Franc za božjo voljo ...«

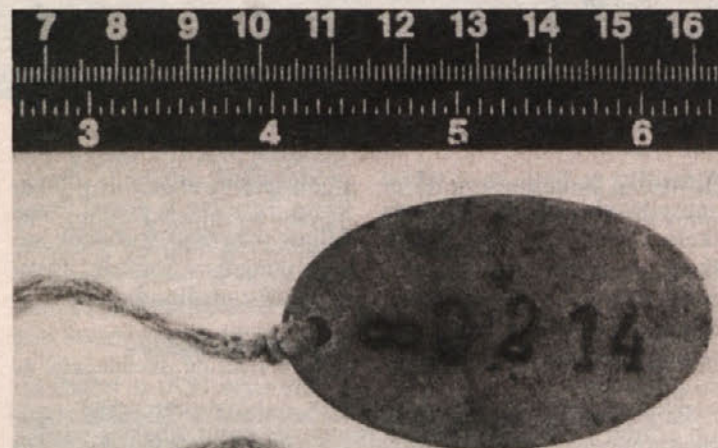
»Abmarsch«

Tudi SS-ovec počasi pritopi k očetu ter mu nekaj, komaj slišno zašepeta – ujamem samo

to molitev ali kletev. Tudi mi ostali si naložimo nekaj, kar je še našega in vsi jokaje zapuščamo Kovačevino, naše ognjišče. Tako se težko obloženi napotimo po majhnem gričku navzdol proti Birtu, kjer je že v zgodnjih jutranjih urah očeta vznemirjal kamion. Še preden dospemo tja, vidimo, da je tamkaj zbranih že več ljudi – Birtovi, Kvačičevi, Ulbinjevi, Kobvarjevi, Amrušovi in pravkar pridevedejo še Zavrnikove ter Farnarjeve iz Bač, nadalje Zlanove in druge iz Podgorij ... Turobno je pozdravljanje s sosedi – solze, otroški jok in povsod tarnanje. Medtem ko bi se tod človeku trgalo srce, se zdijo Loče kakor izumrle, le od bližnje gostilne ter nekaj stran stoječe hiše je opaziti skrite gledalce, kako spremljajo dogajanja tukaj.

Proti Celovcu

Navzoči so tudi številni orožniki in SS-ovci, ki na podlagi listin še enkrat preverjajo, če so navzoči vsi, kateri so zapisani na seznamu. Eden teh sprašuje po moji babici, zakaj ni tu. Oče pojasni, da je že od leta 1939 v Ljubljani pri sinu; zanimivo, ni pa na seznamu brat Hanzej, ki je bil rojen leta 1941. Najmlajša od navzočih je komaj nekaj

Številka izgnancev družine Černut

besedi Regen in Sonne. Te besede pri očetu vidno zaležejo, malo se še obotavlja, nato mami nekaj naroči ter hitro odide v hišo. Sledim mu in vidim, kako začne spravljati stvari skupaj, tudi nekaj prekaženega nadeva v vrečo, teta mu pri tem pomaga. Njej naroča, da poskrbi za živino, dokler ... Ob tem spet zadržti in tiho zajoče. Po hiši je videti strašen nered – odprte omare, nepostlane postelje, na mizi še zajtrk, ki se ga ni nihče dotaknil ... In že pride povelje: Abmarsch! Oče skrbno zaklene hišna vrata, s solzami v očeh bežno preleti še enkrat celotno domovje, zgrabi dva največja zaboja in pridušeno nekaj zamomlja – ne vem ali je bila

tednov stara Zlanova Lojzca iz Podgorij. Ko je vse preverjeno, pride povelje: »Aufsitzen!« Nihče izmed navzočih ne ugovarja in prav hitro je vse na kamionu, ki se ob glasnem ihtenju potnikov nemudoma odpeľje. Mi vsi otroci se krčevito oklepamo staršev, prestrašeni smo, ker jih doslej še nismo videli tako obupane in objokane. Oče in mati božata enega in drugega po laseh, skušata s prisiljenim nasmehom bodriti vse, a nič se jima ne posreči. Vozilo pa medtem že urno drvi po Rožni dolini. Polagoma se vzdusje le malo izboljša, začenja se pomenek med seboj in tudi nam otrokom ob tem malo odleže. Po kaki slabi uri se menda

pregon 1942–2002

približujemo Celovcu, kot je slišati. Še nikoli nisem bil tam, zato se me poloteva le neka radovednost, spet pa me muči negotovost – kaj bo z nami? Končno se kamion ustavi in glasno povelje zadoni: »Aussteigen!« Čudna slika se nam nudi – pravo naselje lesenih barak stoji tukaj in med temi kar mrgolijo ljudje. SS-ovec nam dodeljuje bivališče, ob katerem osupnemo. Ob stenah naj bi bila ležišča, po tleh natošena slama, po sredini barake nekaj, kar bi moralo biti pohištvo – namreč primitivne mize z enako takimi klopki in to za nič koliko ljudi. Navzoče sem začel preštovati, a ker je eno stalno beganje sem in tja, pri dobrih štiridesetih neham. Pomešano je staro in mlado, tudi govorice so slišati različne – oče mi razlaga: ta je Ziljan, ta Podjunčan, ta Rožan z Gur in tako naprej. Gromovit glas iz zvočnika na drogu sredi taborišča vse silno prestraši. Gospodovalno poziva vse, da se nemudoma podajo h komandni baraki ob vhodu v taborišče. Šele ko se malo ogledamo po okolici, opazimo, da celotno območje tega naselja obdaja visoka bodeča žica; torej jetnišnica, meni oče z upadlim glasom. Na komandi vlada samo še mrtvaška glava, zloglasni karton (Personen-Ausweis) s popačenim imenom Tschernuth (pravilno Černut), rojstnimi podatki, navedbo poklica ter zadnjega bivališča. V okvirjenem odstavku piše: Sl. Umsiedlung aus der Untersteiermark – krajevna oznaka pa je popravljena na »Kärnten«. Tudi spodnja lokacija Reichenburg je popravljena na »Klagenfurt« z naknadno vstavljenim datumom 14. 4. 1942. Prvotna letnica je natiskana 1941. Uradni žig z orlom in kljukastim križem nosi napis: Der Reichsführer SS-Reichskommissar für die Festigung deutschen Volkstums – po nalogu Waldau, pisano delno v latinici, deloma v gotici. Na desnem gornjem kotu v okviru piše: Sl. Umsiedler Nr. in s črnilom dostavljena številka 000214. Na hrbtni strani je s strojem napisano 2 (popravljeno na 3) Kinder, Franz, Aloisia in s črnilom dodano Johann.

Nadaljevanje prihodnjic

FRANC MLINAR, RAVNATELJ TOVARNE MAHLE V ŠMIHELU

Od pomivalca krožnikov do uspešnega menedžerja

Pred kratkim je Franc Mlinar, direktor tovarne tesnil (filtrov) MAHLE v Šmihelu, praznoval svojo 60. letnico. V Šmihelu se je zbrala politično-družbena smetana in druga gospoda, da bi mu čestitala.

Bežno gledano je praznovanje obletnic vsakdanji in človeški pojav, ki prej ali slej dohiti vsakogar, ki pač dočaka to število let. V našem primeru pa je stvar le nekoliko drugačna, saj imamo opravka z gospodarstvenikom in podjetnikom, ki je pripomogel k temu, da v Podjuni ne vlada ekonomska puščava, ampak da si veliko ljudi lahko služi kruh doma, v domači okolici.

Podjetniška pot Francu Mlinarju ni bila položena v zibelko. Njegova zdajšnja funkcija je sad odločnosti in velike pripravljenosti za tveganje, za gospodarsko tveganje. In vse to v času in kraju, predvsem pa v političnem vzdušju, ki temu niso bili naklonjeni.

Franc Mlinar se je rodil v Pliberku, kjer je imel oče najeto Huatarjevo mizarstvo delavnico. Mati je bila Šerčerjeva v Šmihelu. Pri Šerčerju je bila znana in trdna slovenska gostilna in kmetija, bila je središče vaškega in kulturnega življenja v Šmihelu. Ker Šerčerjev lastnik Marko Plešivnik ni imel otrok, je za njim dedovala mati Franca Mlinarja. Za njo je Šerčerjevo posestvo dobil on.

Ljudsko šolo je Franc Mlinar obiskoval v Pliberku, zatem je hodil štiri leta v gimnazijo v Šentpavlu, od tam pa je šel na trgovsko akademijo v Celovcu. Med drugim je bil njegov učitelj dipl. inž. Franc Brežjak. Stanoval je Franc Mlinar v bivšem slovenskem dijaškem domu na Tarvizerci.

Na Švedsko umivat mrliča ali krožnike

Po maturi se je Franc Mlinar odpravil po svetu, na Švedsko. »Tam si takrat zelo dobro zaslužil, ker študentom ni bilo treba plačevati davkov. Prava moda je bila, da si umival ali mrliča ali pa krožnike. Jaz sem se odločil za krožnike.« Umival jih je v hotelu Excelsior, kjer je spoznal fabrikanta montažnih hiš za Anglijo in Nemčijo. Kaj kmalu je zamenjal službo in se zaposlil pri svojem novem znanecu. Na Švedskem je ostal dve leti. Ko se je vračal domov, je za plačilo dobil avto znamke VW, letnik 1949, »to je bil še tisti s predeljenim zadnjim oknom«.

Občinski tajnik

Leta 1965 je Franc Mlinar postal občinski tajnik v bistrski občini. To mesto je dobil zaradi »politične pomote« ene od takratnih občinskih odbornic, ki je pomotoma glasovala zanj namesto za drugega kandidata. Kot občinski tajnik je zaslužil

800 šil. na mesec. Delovno mesto občinskega tajnika je takrat seveda bilo neprecenljive vrednosti, kajti v okraju Velikovec je primanjkovalo delovnih mest in ljudje so morali kruh iskati drugod. Začeli so se odseljevati. Vsekakor je bil to zaskrbljujoč razvoj in občine so iskale podjetja, ki bi bila pripravljena v velikovškem okraju postaviti tovarne in nuditi ljudem delo.

tega kraja govorijo slovensko in so zelo marljivi. Minister ni ničesar obljubil, je pa potem doma vložil ves vpliv, da bi podružnico gradili v Šmihelu. Po 14 dneh je prišla zelena luč za pogovore s tovarno Tesnilka in s predstavniki slovenske vlade. Ljudmila Mlinar, Šerčerjeva gospodinja, je zastavila vso svojo posest, celotno Šerčerjevo domačijo, za ustanovitev

kruh številnim domačinom, ljudi tega kova pač ni brigalo.

Trdi tržni zakoni

Tesnilka je bila prva jugoslovanska tovarna na zahodu. O njej je pisal tudi ameriški časopis New York Times. »Sodelavcev nikdar nismo izbirali po narodnostnem ključu ali načelu, ampak po tem, če so bili pridnih rok,« poudarja Mlinar. Čeprav je bila roba

dobra, so bile težave s prodajo, ker je bil angažma matičnega podjetja prešibek. Ko je grozila nevarnost propada, je Mlinar navezal stike z nemškimi proizvajalci tesnil. Podjetje Knecht v Stuttgartu je takoj pokazalo zanimanje in aprila 1971 je postalo glavni, Franc Mlinar pa navaden družabnik.

Razširitev produktov

Zdaj so se vrata na tržišče odprla na široko in sčasoma je zaradi rastoče produkcije primanjkovalo ljudi. »Novačil in vabil sem jih celo po travnikih in na poljih, da bi prišli delat,« pravi Franc Mlinar, veliko pa jih je prihajalo tudi iz Slovenije. Podjetje je plačalo dobro in posel je bil zanesljiv. Število sodelavcev je postopoma raslo, danes je zaposlenih 1370 ljudi, ki ustvarijo nad 4

milijarde šilingov prometa.

Šmihelsko podjetje je danes eno najbolj pomembnih v celotnem koncernu Mahle. Glavni odjemalci izdelkov so nemške avtomobilske znamke BMW, VW in Mercedes, vse večji pa je delež japonskih kupcev. Trenutno se v tovarni pripravljajo na izdelavo posebnih ojničnih sistemov (Pleuelsysteme), zaradi česar bo dodatno zaposlili okoli sto sodelavcev.

Na področju tesnil/filtrov raste povpraševanje po eko-filtrih. Podjetje Mahle pri iskanju in finalizaciji inovacij tesno sodeluje z avtomobilskimi firmami. Mlinar je zelo ponosen na to, da so mnogi inovacij iznašli prav v Šmihelu, kar je dokaz visoke kvalifikacije podjetja in izobrazbe sodelavcev, ki so zelo marljivi, ukaželjni in fleksibilni.

Nov razvojni oddelek

Dolgoročno vlaganje v »humani kapital«, kot se izobraževanju novodobno reče, bo zdaj seveda še posebej poplačano. Kajti v Šmihelu bojo zgradili poseben razvojni oddelek za

celoten koncern. Dve dejstvi sta nedvomno pozitivno vplivali na odločitev centrale koncerna: prvič to, da v Šmihelu stoji največja tovarna koncerna, drugič pa je to vajeniška politika podjetja. V Šmihelu imajo trenutno 65 vajencev, 200 jih je uk že zaključilo, od njih jih je 75 odstotkov naprej zaposlenih v podjetju. To so seveda parametri, ki jih odgovoren menedžment ne more zanemariti.

Zadnja leta se je šmihelsko podjetje razvilo v kompetenčni center za konstruiranje in izdelovanje orodja in posebnih strojev. Iz vsega sveta prihajajo sodelavci koncerna, da se tu izobražujejo. Nekateri domačini delujejo trenutno kot inštruktorji v raznih državah sveta.

Odpri za inovacije

S pritrdilnim »da« odgovori Franc Mlinar na vprašanje, ali bi danes spet šel isto pot tveganja. Po njegovem je med prebivalstvom vse premalo pripravljenosti za samostojno podjetniško pot. V isti sapi pa opozarja na birokratske ovire, ki otežujejo takšno odločitev. »Ko smo napeljali železnico k podjetju, je bilo vključenih 52 strokovnjakov,« navaja primer birokracije.

Z velikim zanimanjem in pričakovanji zasleduje razširitev Evropske unije. »Mi, to je celotna regija in to na obeh straneh meje, bomo od tega samo profitirali. Slovenija ima veliko in visoko izobraženih strokovnjakov, ki bi jih mi radi zaposlili, kar pa zaradi trenutnih predpisov ne gre. Govorice, da bojo Slovenci preplavili naš trg, so popolnoma iz trte zvite. Kajti plače so tam zelo dobre, vrhu tega pa sami iščejo strokovne delavce. Mislim, da bo vse to privedlo do plodne medsebojne izmenjave.«

Prav tako ne razume razburjenja zaradi dvojezičnih krajevnih napisov. V šmihelski občini sem jih dal postaviti, ko sem bil komisarični upravitelj občine, in nihče se zaradi tega ne razburja, ker sožitje temelji na medsebojnem spoštovanju,« poudarja Mlinar.

Možnosti za prihodnost podjetja ocenjuje zelo optimistično. »V Šmihelu bomo s približno 1500 sodelavci dosegli strop zmogljivosti, v globalnem merilu pa je koncern družine MAHLE organiziran kot sklad v prid sodelavcev.« Mahle je bil tudi lastnik podjetja Knecht, kot se je prej imenovala šmihelska tovarna.

Šmihelsko podjetje MAHLE je drugi največji produkcijski delodajalec na Koroškem in prvi v okraju Velikovec. Neki danji jugoslovanski »vorpsten« domači občini Bistrica letno prinese nad 11 milijonov šilingov dajatev in davkov.

Franc Wakounig

Franc Mlinar: Širitev EU je velika priložnost za vse

A nemška podjetja so se takrat »naseljevala ali na Salzburškem ali na zgornjem Koroškem, na južno Koroško nisi dobil nikogar,« pravi Franc Mlinar. Kot občinski tajnik je s celotno problematiko bil odlično seznanjen.

Pa je nanoslo, da se je nekega vigrednega dne leta 1969 o gospodarskih težavah kraja pogovarjal s slovenskim ministrom za industrijo Francem Razdevškom. Minister je bil star družinski prijatelj in tudi kot Slovenjgrajčan je rad zahajal na Koroško. Razdevšek je prisluhnil in dejal, da je tik pred tem slovenska vlada sklenila, da se sme Tesnilka (danes Donit), tovarna tesnil (filtrov) iz Medvoda udeležiti na Dunaju pri neki produkcijski firmi. S tem bi namreč Slovenija imela lažji dostop na tržišča EFTE.

Namesto na Dunaj v Šmihel

Občinski tajnik Mlinar je začel ministru prigovarjati, da bi tovarno morda le postavili v Šmihelu in ne na Dunaju. Bila bi bliže matičnemu podjetju v Medvodah, vrhu tega pa ljudje

produkcijske družbe in obrata. Poleg Tesnilke je postal Franc Mlinar polovični družabnik novega podjetja v Šmihelu. Tako so začeli z gradnjo tovarne.

»Titogesellschafter«

1. februarja 1970 so odprli tovarno tesnil v Šmihelu. Drugače kot pred nekaj dnevi, ko so vsi koroški politiki s Haiderjem na čelu prišli čestitat Mlinarju za njegov god, sta pri otvoritvi podjetja koroška politika in gospodarsko zastopstvo blestela v odsotnosti. Kot da bi novo podjetje bilo garjavo in okuženo z neko nevarno boleznijo. Koroški hajtmatdinst in pa svobodnjaki so zagnali pravi nacionalistični vrišč. Svobodnjaški tednik »Kärntner Nachrichten« je tovarno imenoval »jugoslawischer Vorposten«, neki avstrijski gospodarski list pa je Mlinarja direktno označil kot »Titogesellschafter«.

S takšnimi in podobnimi parolami in gonjo so hoteli streti podjetje. Mlinar: »Na takšne in podobne napade nikoli nismo odgovarjali, zato so polagoma prenehali.« Da je tovarna dajala

ZBORNIK SLOVENSKO IZSELJENSTVO

Ob 50-letnici Slovenske izseljenske matice

(Milica Trebše-Štolfa, Matjaž Klemenčič, ur.), Ljubljana: Slovenska izseljenska matica, 2001.

Zbornik, je izšel ob 50-letnici delovanja Slovenske izseljenske matice (SIM).

Zbornik je razdeljen v tri dele. V prvem delu je najprej dolgotrajni tajnik SIM **Janez Rogelj** predstavil petdeset let dela Slovenske izseljenske matice, še zlasti njeno ustanovitev ter dejavnost. Omenjeni so tudi problemi, s katerimi se je SIM spopadala od začetka devetdesetih let 20. st. dalje. **Matjaž Klemenčič** je predstavil dejavnosti slovenskih izseljencev v zvezi s staro domovino in to zlasti v zvezi z kriznimi dogajanjem v obdobju prelomnih trenutkov slovenske zgodovine (med prvo in drugo svetovno vojno ter v devetdesetih letih 20. st.). **Nada Šabec** je predstavila jezik slovenskih izseljencev; in to tako prizadevanja za ohranitev slovenskega jezika med njimi kakor tudi problematiko vpliva slovenskega jezika na jezike emigrantskih skupnosti, kot so ga govorili slovenski izseljenci. **Janja Žitnik** je predstavila oris književnosti slovenskih izseljencev vseh generacij in to tako tisto književnost, ki je nastajala v slovenskem jeziku, kakor tudi tisto, ki je nastajala v jezikih emigrantskih skupnosti. **Irene Mislej** je prispevala pregled slovenskih izseljenskih likovnih ustvarjalcev. **Milica Trebše-Štolfa** je opozorila na pomen arhivskega gradiva za raziskovanje slovenskega izseljenstva. O številčnosti slovenskih izseljencev govori prispevek **Jožeta Prešerna**, ki ocenjuje, da bi naj izven slovenskega etničnega ozemlja živel 295.800 slovenskih izseljencev. **Bogdan Kolar** je predstavil položaj katoliške Cerkve med Slovenci po svetu ter njen prispevek za ohranjanje narodnosti, **Mihael Kuzmič** pa slovenske protestante v izseljenstvu. Zanimiv je tudi prispevek **Aleksija Kalca** o izseljevanju z zahodnega roba slovenskega etničnega prostora.

V drugem delu so predstavljeni slovenski izseljenci glede na kontinente in države njihove poselitve. **Marjan Drnovšek** predstavlja procese in poti izseljevanja Slovencev v ZDA, **Matjaž Klemenčič** pa slovenske naselbine v ZDA in njihovo organiziranost v Slovenske narodne domove v ZDA je predstavil **Joseph Valenčič**. Slovenske izseljence v Kanadi, oziroma njihovo kulturno (še zlasti literarno) ustvarjanje je predstavil **Mirko Jurak**, organizacije Slovencev v Kanadi in njihovo kulturno delovanje pa **Milica Trebše-Štolfa**. **Cvetka Kocijančič** je predstavila gospodarsko moč slovenskih iz-

seljencev v Kanadi ter oblike njihovega sodelovanja s staro domovino. Naselitev Slovencev ter njihovo dejavnost pred drugo svetovno vojno v Južni Ameriki je predstavila **Irene Mislej**, **Zvone Žigon** pa slovensko politično emigracijo v Argentini. Procese naseljevanja Slovencev v Avstraliji je predstavila **Breda Čebulj-Sajko**, **Jože Prešeren** pa slovenske narodne domove v Avstraliji. **Igor Maver** je predstavil književnost slovenskih izseljencev v Avstraliji. Proces naselitve in organiziranost slovenskih izseljencev v Zahodni Evropi sta predstavila **Marjan Drnovšek** in **Jernej Zupančič**; prvi za obdobje do druge svetovne vojne in drugi za obdobje po drugi svetovni vojni. Tem prispevkom sledi sklop o Slovencih v državah naslednicah nekdanje Jugoslavije. **Marija Dolinšek-Divčič** je predstavila Slovence v Bosni in Hercegovini, **Darko Šonc** Slovence na Hrvaškem, **Franc Cevc** Slovence v Vojvodini in **Amalija Jovanović** Slovence v Makedoniji.

Tretji dokumentacijski del predstavlja izbrano bibliografijo del o slovenskem izseljenstvu. Bibliografija je omejena le na knjižne izdaje.

Nedvomno pričujoče delo predstavlja prvi pregledni poljudnoznanstveni prikaz slovenskega izseljenstva in kot tako presega okvire zbornika enega od združenj, ki se na Slovenskem ukvarjajo z razširjanjem kulture ter informiranjem o Sloveniji ter ohranjanjem slovenskega jezika med slovenskimi izseljenci ter informiranjem o rezultatih znanstveno-raziskovalne dejavnosti o slovenskih izseljencih v Sloveniji in med izseljenci.

boje

Čestitka

27. rojstni dan praznuje **Stefan Hribar** iz Železne Kaple. Vse najboljše mu iz srca želi prijateljica Dunja, vsi sorodniki, prijatelji in znanci.

Čestitkam se pridružuje tudi moštvo KOŠ, ki želi svojemu kapitanu še veliko uspeha v nadaljnjem življenju.

Plesna skupina ljudske šole Globasnica

GLOBASNICA – KULTURNI TEDEN

Glasbeni zaključek v duhu prijateljstva

Zaključni večer tradicionalnega globaškega kulturnega tedna oblikujejo po navadi pevci in pevke ter otroci ljudske šole Globasnica, letos pa je večer popestril MePZ »Ruda Sever« iz Gorišnice pri Ptuj iz Slovenije.

Ob začetku prireditve je **Štefan Boschitz** v imenu KD »Globasnica« pristrčno pozdravil vse nastopajoče, obiskovalce, goste iz Slovenije in častne goste, med njimi župana Gorišnice **Slavka Visenjaka**, župana **Paula Robniga**, njegovega namestnika **Bernarda Sadovnika**, dekana **Petra Stickra** idr.

Štefan Boschitz je v kratkem nagovoru dejal, da globaški kulturni teden z raznimi prireditvami prispeva k boljšemu razumevanju in spoznavanju obeh narodov in naroda sosedov. V procesu evropske integracije bo treba premostiti zgodovinske bariere, ki so bremenile medsebojne odnose in ovirale prekomejno sodelovanje in povezovanje. »Z doslednim in vztrajnim kulturnim delom bo tudi uspelo izgraditi dobre temelje za prihodnost. Bodočnost je v raznolikosti in ne v zapiranju,« je zaključil govornik.

Z revijo pesmi je večer začel domači oktet »Globaški puebi« pod vodstvom **Dominika Hudla**. Nadaljevali so šolarji in šol-

Župana Paul Robnig in Slavko Visenjak

Mešani pevski zbor »Peca« iz Globasnice

larke z razgibanim in veselim plesnim nastopom (skupino vodi **Birgit Issak**).

Domači MePZ »Peca« (vodi ga **Dominik Hudl**) je ubrano zapel dve pesmi **Milke Hartman** »Okence« in »Beseda materi-

na« v priredbi **Janeza Petjaka**, ki se je nato predstavil z MePZ »Franc L. Lesičjak« iz Štebna.

Višek koncertnega večera pa je bil nastop MePZ »Ruda Sever«, ki je lani slavil 50-letnico delovanja. Tri desetletja je zbor vodil **Stane Stanič**, ki je leta 1973 navezal stike s pevci iz Globasnice. V preteklih 20 letih se je to prijateljstvo ohranjalo z izmenjavo koncertov in medsebojnih obiskov. MePZ pod vodstvom **Slavice Cvitanič** goji slovenske narodne pesmi, moderne pesmi, sega pa tudi po literaturi tujih skladateljev. Globašanom so se predstavili z venčkom narodnih pesmi in zelo navdušili publiko, ki je nastopajoče obdarila z močnim aplavzom.

Pozdravne besede sta spregovorila tudi župana **Slavko Visenjak** in **Paul Robnig**, ki sta izrazila željo po nadaljnjem sodelovanju in se že veselila skupnega srečanja meseca maja v Gorišnici.

Posamezne točke kulturnega večera je povezovala s pesmimi in besedili **Milke Hartman** **Anka Jernej**. **M. Š.**

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

Za popravo škode žrtvam nacističnega preganjanja je bil v Avstriji ustanovljen tako imenovani Splošni odškodninski sklad za žrtve nacizma (Allgemeiner Entschädigungsfonds für Opfer des Nationalsozialismus).

Ta sklad razpošilja zdaj prizadetim osebam tiskovine za prijavo škode, ki jim je bila povzročena s strani nacizma. Tiskovine so zelo obsežne in izpolnjevanje precej zahtevno. Zato bosta na povabilo naših dveh organizacij pristojni referentki sklada obiskali

Koroško ter posredovali pojasnila in nasvete za pravilno vlaganje prošnji oziroma prijavi. Pogovor v tej zadevi bo v **sredo, 17. aprila, ob 9. uri v Kulturnem domu »Danica« v Šentprimozu v Podjuni**.

Čas za vlaganje prijav je še do meseca **maja 2003**. Potrebno pomoč pri izpolnjevanju tiskovin bodo prizadeti lahko dobili pri g. mag. **Rudiju Vouku** v odvetniški pisarni **Grilc & partner** v Celovcu, **Karfreitstraša 14/III** ali pa v pisarni naših dveh organizacij v Celovcu, **Tarviserstraša 16/** (ob ponedeljkih in četrtek od 9. do 12. ure).

KONCERT GLASBENIH ŠOL V PLIBERKU

Univerzalni jezik glasbe so vsi razumeli

Včasih je potrebno dolgo potovanje, da sosed sreča sosed. Ta misel se je marsikomu utrnila minuli četrtek, 21. marca 2002, zvečer v pliberškem Kulturnem domu. Tam in ta večer je namreč potekal prvi skupni

slovenske glasbene šole. Druga plat resnice pa je, da je bilo vodstvo velikovškega okrajnega oddelka Muikschulwerka takoj pripravljeno sodelovati in je tako doprineslo svoj pomemben delež k udeležanju srečanja in

obstoja že četrto stoletja, Musikschulwerk pa ima še daljšo preteklost. Res, bilo je treba dolgo potovati ...

Dobro obiskani koncert obeh glasbenih šol je bil seveda poseben kulturni dogodek, saj so ga v celoti oblikovali mladi glasbeniki, vsi zelo dobro pripravljeni in izobraženi. Umetniška in izvajalska raven nastopajočih je bila zelo visoka, posamično pa celo vrhunska. Poslušalec, ki ni imel pri roki koncertnega lista z imeni nastopajočih in z izvajanimi pesmimi, ni vedel, kateri dijak ali dijakinja pripada kateri šoli. To samo kot odgovor na kisle pripombe vseh tistih, ki o slovenski glasbeni šoli v srcu slabo mislijo.

Koncert sta pripravila Roman Verdel in Josef Schager, ravnatelja obeh zavodov. Z rožicami in šopki pa je bila izpovedana želja, da to naj ne bi bilo prvo in poslednje srečanje. Pripomniti pa velja, da take in podobne prireditve naj ne bi potekale na račun slovenščine.

Franc Wakounig

Urezala sta jo: Manuel in Roman Oraže

koncert med slovensko glasbeno šolo na Koroškem in deželno glasbeno šolo-okraj Velikovec/Landesmusikschulwerk. Ena plat resnice je ta, da je pobuda za skupni koncert prišla od

sodelovanja sosedov na glasbenem področju.

To je bil »uradno« prvi skupni koncert obeh glasbeno-izobraževalnih zavodov, pa čeprav slovenska glasbena šola

Komorna skupina kitar obeh glasbenih šol

PRIČEVANJA OB 60-LETNICI PREGONA KOROŠKIH SLOVENCEV

»Pregon v neznano je, kot da bi umrl«

Ko so se 14. aprila 1942 na vse zgodaj zjutraj posebne nemške policijske enote odpravile v južnokoroške vasi in kraje, da bi izvedle ukaz o pregonu koroških Slovencev, se je križev pot nasilnega pregona z rodne grude in odgona v nemško tujino začel tudi za veliko slovenskih družin v Borovljah in okolici.

SPD »Borovlje« spominu na ta dogodek, pa tudi na koncentracijsko taborišče na Ljubelju, posveča vso dostojno in potrebno pozornost.

V okviru letošnje Rožanske vigrede, bivšega Rožanskega izobraževalnega tedna (RIT), je SPD »Borovlje« v soboto, 23. marca 2002, vabilo na večer s pričami pregnanstva. Pri Cingelcu na Trati so spregovorili Nanej Jug-Olip z Medborovnice, Rozina Wernig iz Kočuhe, Hanzi Schaschl iz Ždovlj, Folti Wieser iz Slovenjega Plajberka,

mači kolaboraterji pregon koroških Slovencev načrtovali dolgoročno in do pičice potanko. Celotno dejstvo, da je več kot sto sinov in očetov iz družin, predvidenih za pregon, služilo v nemški vojski, jih ni odvrnilo od grozotne namere etničnega čiščenja. To se je, kot je povedal Folti Wieser, zgodilo družini Šašl iz Slovenjega Plajberka. Dva sinova sta bila nemška vojaka, družina pa pregnana. Na višjih vojaških mestih v Nemčiji so samo majali z glavami, da je kaj takega mogoče.

Rozina Wernig je povedala, da je njen oče Pevcar na Drubnažah prav istega dne prišel s fronte na dopust, ko so njegovo družino pregnali v zbirno taborišče v Žrelcu (tam danes stoji tovarna Philips). Nemudoma se je vrnil nazaj k svoji enoti in javil, kaj se je zgodilo z njegovo družino oz. domačijo. Bil je odpuščen iz nemške vojske.

Ta podatek kaže, da so koroški nacisti in njihovi do-

mači kolaboraterji pregon koroških Slovencev načrtovali dolgoročno in do pičice potanko. Celotno dejstvo, da je več kot sto sinov in očetov iz družin, predvidenih za pregon, služilo v nemški vojski, jih ni odvrnilo od grozotne namere etničnega čiščenja. To se je, kot je povedal Folti Wieser, zgodilo družini Šašl iz Slovenjega Plajberka. Dva sinova sta bila nemška vojaka, družina pa pregnana. Na višjih vojaških mestih v Nemčiji so samo majali z glavami, da je kaj takega mogoče.

Rozina Wernig je povedala, da je njen oče Pevcar na Drubnažah prav istega dne prišel s fronte na dopust, ko so njegovo družino pregnali v zbirno taborišče v Žrelcu (tam danes stoji tovarna Philips). Nemudoma se je vrnil nazaj k svoji enoti in javil, kaj se je zgodilo z njegovo družino oz. domačijo. Bil je odpuščen iz nemške vojske.

V PRID OTROŠKEMU VRTCU

Velikonočni bazar v Škofičah

Kak dober mesec so obe vzgojiteljici v dvojezičnem otroškem vrtcu v Škofičah in še nekaj prostovoljnih pomočnic izdelovale priložnostne izdelke za velikonočno prodajo, t. i. bazar. Seveda je bilo vse v smislu pirhov, zajčkov in kokoši. Izdelale so kar precejšnjo množico teh izdelkov in

jih na predcvetno soboto razstavile pred škofiško posojilnico in zadrugo. Obisk gledalcev in kupcev je bil velik in izdelki so že dopoldne pošli kot sveže žemlje. Prodaja je bila namenjena otroškemu vrtcu in sicer za nakup raznih materialov in pripomočkov za vzgojno delo z otroki.

Z leve: Hanzi Schaschl, Rozina Wernig, Folti Wieser, Nanej Jug-Olip, Matevž Wieser, Hanzi Ogris in Franc Ressimann

Pozneje je bil na ukaz domačih, to je galiških nacističnih veljakov, vržen v KZ Dachau. Tudi to grozoto je preživel. Podobna usoda je doletela Ano Jug. Je ena od redkih koroških Slovencev, ki je bila pregnana in pozneje brez obsodbe vtaknjena v kacet Ravensbrück. V lanski božični številki SV smo njeni usodi namenili posebno reportažo.

Hanzi Schaschl, po domače Kozar v Ždovljah, je svoje spomine na pregnanstvo tudi zapisal. Bil je v šoli, ko so prišli ponj in po njegovo družino.

Franc Ressimann ima zelo obširno dokumentacijsko zbirko o pregonu. Iz skrbno zbranih dokumentov je razvidno, da sta bila narodna zavest in pokončnost glavni vzrok za pregon. Če pa je bila pregnana družina tudi količjak premožna in je živela v urejenih gospodarskih razmerah, je bilo to nacistom še dodatno prav. Tratnikovo domačijo v Ledincah, rojstni dom Franca Ressimanna, so nacisti konfiscirali.

Hanzi Ogris, Miklavž v Bilčovsu, je bil na dan pregona v šoli. Nagovarjali so ga, naj se ne pridruži družini, ampak osta-

ne na Koroškem (hoteli so ga potujčiti). Ni klonil in skupno z družino se je podal na pot v pregnanstvo. O pregonu v neznano je dejal, da je to bilo, kot da bi umrl. V teh groznih trenutkih je bil oče Janko Ogris tihi močni steber upanja in osebnosti, ki ni klonila in je drugim vlivala poguma ter tolažbe. Preden je 14. aprila 1942 dokončno moral čez prag domačije, je Janko še enkrat sedel za harmonij in zaigral melodijo »Hej Slovani«.

To je bilo dejanje z globoko simboliko upora in neuklonljivosti. Miklavžev deda, kot so Janka Ogrisa spoštljivo nagovarjali, je bil prežet z vero, da se bojo koroški Slovenci vrnili. To vero je vlivati tudi drugim. Že 25. oktobra 1942, ko je hitlerjanski vojaški stroj bil na višku uspešnosti in udarnosti, je napisal pesem »V pregnanstvu« z verzom »... trdno smo prepričani, da dan svobode več daleč ni!« 1. februarja 1942, dan pred svečnico, pa pesem »Pogum velja«. V njej je verz: »... saj dni trpljenja nam iz dneva v dan minevajo, svobodi pot odpirajo«.

Franc Wakounig

KULTURNI DOGODEK VCELOVCU

Kontaktna leča skozi tri dni

Koroški kulturni koledar ni preveč poln. Posebno odkar nam je zavlada Haider. Dejstvo! In še posebno za mlade (in tiste, ki se počutijo mladi) je zadnja leta na Koroškem postalo težko doživeti kak kvaliteten koncert. Kljub temu oz. prav zaradi tega je letošnje kulturno dogajanje spet popestrila Kontaktna leča/Kontaktlinse. Tokrat so dijaki slovenske gimnazije že enaindvajsetič postavili na noge »mladinski kulturni festival« in tudi letos je bil uspeh (omeniti

Prvi dan z branjem Janka Mesnerja. V sklopu tega je nato sledila tudi podelitev nagrad literarnega tekmovanja na temo »Koroški Slovenci«, ki je bilo razpisano na slovenski gimnaziji. Prvo nagrado je dobila Miriam Breitfuss, drugo Matej Wakounig, tretjo pa Nataša Sičnik.

zadnje so na odru nastopili še »Scap«. Skupina (v kateri med drugim igrata znani kitarist Primus Sitter ter Jozi Sticker), svoj glasbeni stil opisuje enostavno kot »african rhythms«. Sicer so odigrali celo vrsto odličnih pesmi, zbralo pa se je samo malo pogumnežev, ki so tudi plesali.

Drugi dan se je pričel z diskusijo o temi »dvojezični napisi«, ki jo je vodil zastopnik »Schülerunion«. Navzoči gostje so bili Rudi Vouk in avtorja knjige »Haiders Exerzierfeld« Andrej Leben in Vida Obid. Na žalost za diskusijo dosti ljudi še ni našlo pot do K.E. teatra, vsekakor pa je bila zanimiva.

Ostali večer je bil bolj pod geslom trše glasbe. Začeli so namreč kar grungerji »Scrapyard« iz Celovca. Mladi še, toda performance ni bila slaba. Še posebno, če pomislimo, da bend sestavljajo trije najstniški fantje (med njimi tudi Arne Schiemann, bivši dijak slovenske gimnazije). Tudi drugi bend je bil celovski – »Groove Cafe« je bend, katerega idol je Mickey Rourke. Tako ni čudno, da svoj glasbeni stil opisuje kot »Rourke'n'Roll«.

Sledil pa je višek večera, namreč dunajski punkbend »Three Feet Smaller«, ki si je v zadnjih mesecih priigral dokaj visoko število privrženecv. Us-

pelo jim je navdušiti publiko, saj je dosti ljudi s koroške punk-scene prišlo na kontaktno lečo samo za ta dan in samo, da bi videli »Three Feet Smaller«.

Visoka kvaliteta in nasprotje le-te sta bili gesli tretjega dneva, ki se je tudi začel z diskusijo na temo »šola in izobrazba«, tokrat s predstavniki deželnih šolskih organizacij, ki so disku-

Koroškem so si gotovo priigrali.

Kdor ni bil razpoložen za dogajanje v glavni dvorani, se je lahko podal tudi po stopnicah gor v poslopja IKUC-a, kjer je vse tri dni skozi potekala razstava »Koroška 2000« Gregorja Krištofa.

Navsezadnje so občutki, ki so jih obiskovalci kontaktne leče odnesli domov, gotovo pozitivni. Organizatorji so letos poskrbeli za dober miks med mladimi in večinoma (glej Gletschprisse) dobrimi koroškimi bendi in »ve-

Janko Messner v pogovoru z dijaki

je še treba, da je kontaktna leča lani zaradi organizacijskih problemov izpadla. Od 21. do 23. marca je trajala kontaktna leča 2002. Prostore za dogodek pa so organizatorji letos našli v celovškem K.E. teatru blizu glavnega kolodvora.

Dogajanje se je vsak dan pričelo že okoli osemnajste ure.

Naprej je šlo bolj mirno, nastopil je namreč celovski songduo »Chan«. Na zelo miren način sta glasbenika interpretirala znane pesmi vseh žanrov, do katerih imata »zelo osebno pristop«.

Njima je sledil dunajski jazz-ansambel »Pan Tau-X4«, ki je navdušil publiko. In na-

Dunajski jazz-ansambel »Pan Tau-X4«

Ansambel iz Slovenije »Psycho-Path« je izredno navdušil

tirali pod vodstvom »Schülerunion« in pa »Aktion kritischer Schüler«. Po diskusiji tokrat na sporedu ni bila takoj glasba, pač pa kabaret. Martin Puntigam je prvič pred koroško publiko predstavil svoj novi program »SPAM«. Dvorana je bila polna in tako kvalitetnega kabareja se ne vidi dostikrat na Koroškem. Po »Tinčiju« Puntigamu, kot je bilo napisano na plakatih v glavni dvorani, je sledila mlada radentheinska hip-hop-skupina »Gletschprisse«. Medtem ko je bilo prvih približno dvajset minut njihove performance res kar dobrih, so si nato »premislili« in kar tako, meni nič – tebi nič, nehali z nastopom. Bolj nerodno zanje kot pa za kontaktno lečo, saj sta benda »Scrapyard« in »Groove Cafe« prejšnji dan pokazala, da koroški bend-naraščaj zmore precej.

Tako je preostalo vsaj več časa za najboljši bend vseh treh dni, namreč za slovensko rock-skupino »Psycho-Path«. Sicer ni prvič, da je ta bend z internacionalno poznanostjo nastopil v Avstriji, toda od zadnjega tukajšnjega nastopa je minilo že precej časa. Nove privrženecv na

likimi« bendi sodobne glasbene scene. Drugače kot pri zadnji »kontaktni« pred dvema letoma je bila letošnja tudi dosti bolj politična. Dizajn plakatov/letakov v stilu krajevnih napisov, člen sedem državne pogodbe, napisan na zid vhoda in seveda umetniki sami so prikazali sliko aktualne politične situacije – porazna. Da kontaktna leča letos ni dobila niti centa iz deželnega subvencijskega bidžeta, to samo še poudarja.

»Kontaktna leča/Kontaktlinse« je po eni strani eden najpomembnejših koroških festivalov sodobne mladinske kulture, po drugi strani pa tudi pokaže, kako nujno mladina na Koroškem potrebuje več tovrstne ponudbe. Posebno slovenski dijaki so pokazali, da so zmožni več, kot jim pripisuje precejšen del (tudi slovenskih!) avtoritet. Da so le-te avtoritete pred kakšnim letom zaprle prostore Koroške dijaške zveze, je samo eno grenko poglavje več ...

Če ne bo prišlo do večjih katastrof, bomo tudi naslednje leto lahko uživali na kontaktni leči. Upajmo!

Gregor Wakounig

KABARETISTIČNI NASTOP

Helfried v Škofičah

Pretekli petek je v polni dvoranci nad škofiško posojilnico nastopil v Avstriji že uveljavljeni, pri nas na Koroškem pa še manj znani kabaretist Christian Hölbling-Ogris iz Brucka ob Muri. Ta simpatični Štajerc se je priženil na Koroško in se s svojo mlado ženo Jasmino Ogris z Radiš naselil v vasi Log v škofiški občini. Po ženi in njeni družini in tudi zaradi njegove demokratič-

ne usmerjenosti je precej občutljiv za koroške sodeželane slovenskega jezika in se je kar samoumevno vključil s škofiško Slovensko prosvetno društvo »Edinost«.

Na prireditvi je bila zbrana zelo pisana množica Škofičanov in okoličanov, Radišanov ter celo Podjunčanov. Seveda pa ni bilo nikomur žal, kajti Helfried, tako je njegovo kabaretično umetniško ime, je od-

lično zabaval gledalce in poslušalce. Na prvi pogled je deloval kot žalostni klovn, vendar ne v preobleki, temveč v precej strogi konvencionalni opravi. Za pripomoček svojim izvajanjem je uporabljal starodobni radio in pa glavnik, preko katerih je glasbeno podkrepil svoje, v glavnem upesnjene zgodbe. Te pa so ironija iz vsakdanjega življenja, podkrepljena z družbeno in, če smo pazljivi, tudi s politično kritiko. Kabaretist Helfried si zasluži vso pozornost, Škofičani pa smo na svojega novega društvenega člana upravičeno ponosni. J. R.

Helfried v svojem izrazu

Planine Koroške

Po zimi, ki ni bila preveč radodarna s snežnimi padavinami, se lahko že odpravimo na južno ležeče bregove sredogorja, kot na primer na Košutico, ki jo tudi imenujejo Korošica ali Baba. To je gora, ki stoji med Ljubeljem in Velikim vrhom Košute.

V prvem ovinku pod ljubeljskim taboriščem se začne eden izmed možnih poti na Košutico. Sledimo strmemu gruščnatemu kolovozu po serpentinah navzgor. Ob naši desni nas kmalu začnejo spremljati markantne Zajmenove peči, ki nato preidejo v stene Velikega vrha. Čez poldrugo uro se pred nami začne odpirati velika planina Korošica, sredi katere stoji velika planšarska koča, ki v poletnih mesecih privabi veliko izletni-

PLANINSTVO

Košutica (Loibler Baba)

kov. Od koče se vidi že na vrh Košutice, desno pa na Hajnževo sedlo in Veliki vrh. Od koče sta možna vzpona preko zahodnega ali pa preko vhodnega grebena. Zavarovana pot preko Hajnževega sedla in vzhodnega grebena v zasneženem obdobju ni priporočljiva. Zato v tem letnem času vzamemo pot preko zahodnega grebena. Ker še na mnogih mestih leži sneg, moramo paziti, da ne zgrešimo redkih markacij. Drugi del poti vodi po deloma zelo strmim, a poraščenem terenu. Od planšarske koče na Korošici do vrha Košutice je za dobro uro hoje.

Na zadnjem delu poti se nam priključi pot, ki pride od starega mejnega prehoda Ljubelj. Z vrha Košutice (1968 m) imamo lep pogled na najbližje sosedsne vrhove Begunjsčice, Vrtače in Velikega vrha v Košuti.

Po isti poti se lahko spet vračamo na naše izhodišče. Lahko pa se vračamo tudi preko starega mejnega prehoda Ljubelj in moramo nato hoditi še kak kilo-

meter po asfaltu glavne ljubeljske ceste do našega izhodišča.

Opisana tura je priporočljiva za vsakogar, ki ima vsaj nekaj kondicije.

Marjan Mickl

Velike vrh Košute

Hajnževo sedlo

DOBLJANKA USPEŠNA NA NORVEŠKEM

Mira Trampusch z internacionalno kariero!

Medtem ko moško moštvo SK Dob uspešno tekmuje v najvišji avstrijski ligi, se je igralka iz prav te vasi odzvala klicu iz tujine. Mira Trampusch, absolventka TAK in študentka ekonomije na celovški univerzi, je poleti 2001 dobila ponudbo iz Norveške in to priložnost je seveda »zgrabila«. V letošnji sezoni je profesionalno igrala za Klepp Volleyballlag v Eliteseriji (najvišja liga) na Norveškem. Sezona se je končala minulo nedeljo in Mirino moštvo je v zadnji tekmi po dveh letih spet premagalo največjega konkurenta Koll iz glavnega mesta Oslo. Zadnja tekma je bila napeta od začetka do konca. Klepp je zmagal s 3:1 (26:24; 23:25; 25:22; 26:24) in veselje po tekmi je bilo veliko.

Zakaj Norveška?

V Avstriji Mira igra pri celovškem klubu Wildcats »die Kärntner«, s katerim je v prejšnji sezoni zasedla 4. mesto v prvi avstrijski ligi (WVL). Čeprav ima še veljavno pogodbo s tem klubom, ji je vodstvo omogočilo korak v tujino. Poleti je najprej poslala videokaseto novemu klubu in nato je bila povabljen na poskusni trening za 5 dni. Trener Per Arne Haarr je v Miri našel igralko, ki je jo iskal in ji naredil ponudbo. »Nisem dolgo premišljevala in odločila sem se za Klepp, kajti take možnosti ne dobiš vsak dan, saj sem prva avstrijska »legionarka« v odbojki,« pravi Mira.

Trening in tekmovanje

Na Norveškem Mira trenira 8 krat na teden, od tega 3-krat

Mira Trampusch

moč. Večina igralok pa trenira le 4-krat tedensko. Toda vse domače igralke ne zaslužijo nič pri odbojki. Poleg Mire je v moštvo igrala še ena igralka iz Romunije. V 1. ligi na Norveškem tekmuje le 7 moštev, kar ima pa deloma opravka s tem, da moštva porabijo izredno veliko denarja samo za letenje na tekme. Na vsako tekmo je Mirino moštvo potovalo z letalom. »Pri Norvežanih je letalo to, kar je pri nas vlak,« Mira omeni le eno od posebnosti Norveške.

Tudi nivo moštev je zelo različen. Prva tri moštva pa imajo isto raven kot najboljša moštva v Avstriji in Mira je prepričana, da bi s Klepp premagala domače moštvo v Celovcu. »Skupno smo odigrale le 12 tekem v eliteseriji in tri v evropskem pokalu. Čaka nas pa še Final four v pokalnem tekmovanju, kjer igramo za t. i. Kongepokal, torej kraljev pokal,« pripoveduje Mira. Pogodba s Klepp se izteče

konec aprila, tako da se bo vrnila že dva dni po Final fourju na Koroško.

Neverjetno doživetje

Norvežani se zelo navdušujejo za šport in tako je po zmagi na letališču v Stavangerju čakalo vodstvo kluba z nekaterimi navijači, radio in fotografi na dekleta, ki so ravnokar zmagale. »To je bilo neverjetno. Sprejeli so nas z rožami, pijačo, norveškimi zastavami in z glasnim vpitjem. Seveda smo praznovali dolgo v noč in v vseh gostilnah so nas častili s pijačami,« pravi Mira.

Načrt za poletje

Takoj ko se bo vrnila, pa jo že čaka naslednja preizkušnja, saj bo s partnerico Kerstin Pichler iz Wolfsburga tekmovala na Beachvolleyball World Tour, kjer tekmujejo najboljše igralke z vsega sveta. S Kerstin je Mira dvakrat postala avstrijska prva-kinja pri juniorkah in letos bosta tekmovali vseh povsod po svetu in seveda tudi na turnirjih v Avstriji. Dolgoročni cilj je kvalifikacija za olimpijske igre, če pa jima bo to uspelo, že leta 2004, pa je vprašljivo, saj sta se za skupno pripravo na ta event odločili pozno. Iščeta pa še sponzorje, ki bi ju lahko podprli ob tem. »Trenutno se pogajava med drugim s firmo DeWitt in Kärntner Sparkasse kot glavnima sponzorjema. Vprašali sva tudi Zvezo Bank, vendar še vedno čakava na odgovor.«

Mira, želimo ti še veliko športnih (in seveda privatnih) uspehov!

Janko Male na partizanski proslavi v Železni kapli

VISOK JUBILEJ POKONČNEGA PRIJATELJA

Janko Male 80-letnik

Te dni slavi Janko Male na Kotu svojo 80-letnico. Pokončni Selan, in to v vsakem pomenu besede, je doraščal pri Jakopu na Kotu, v narodno zavedni in zelo osveščeni družini. Njegovi starejši trije bratje na primer so, kot številni drugi slovenski fantje iz Sel in kapelške okolice, že leta 1939 zbežali v Jugoslavijo, ker niso hoteli služiti v nemški vojski. Leta 1941, po nacističnem napadu na Jugoslavijo, so se vrnili nazaj v Sele in se tu skrivali kot »zeleni kad-

ri«, ki so zamelek slovenskega partizanskega upora na Koroškem. Janko Male je 23. oktobra 1941, tik preden bi kot član Arbeitsdiensta moral na fronto, šel v partizane. Osebnost je poznal organizatorje partizanskega upora kot Janca Županca in Tomaža Verdnika, obenem je seveda neposredna priča nacističnega nasilja v selski okolici, saj je poznal številne žrtve obglavljenja, pregona in kacetov. Janko Male je bil med drugim komandant kurirske postaje K 4 na Kotu, pomagal je rešiti ruske kacetrnike, ki so leta 1944 med kopanjem predora na Ljubelju zbežali in se potem pridružili partizanom. Pravi, da so bili odlični borci.

Po vojni se je Janko Male zaposlil pri cestni upravi. Kljub političnim in drugim pritiskom, ki so po drugi svetovni vojni zajeli koroške Slovence, nikdar ni klonil in je samozavestno branil svojo partizansko čast. Vse do danes je odbornik Zveze koroških partizanov, za svoje delo je prejel odličje Zveze slovenskih organizacij in medaljo za osvoboditev Avstrije.

Janku Maleju, ki je vseskozi zvesti bralec Slovenskega vestnika, kličemo še na mnoga leta in mu želimo skorajšnje okrevanje, da bi čil in zdrav spet prišel med nas.

Oči je zaprl,
da se po trudu in boju
oddahne v blaženem pokoju. (Simon Gregorčič)

DAMIJAN SILVESTER VAVTI

se je za vedno poslovil od nas. Žalujemo.

Starša Štefka in Franc
Franci, Ilka, Nadja, Sonja, Štefan z družinami

Podgrad, Linz, Dunaj, Celovec, Ljubljana

Zahvala

Ob boleči izgubi mojega dragega moža,
našega ateja, dedeja in pradedeja

Alberta Messnerja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v tem težkem času stali ob strani. Zahvaljujemo se duhovnikom, govornikom, požarni brambli, vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so našega dedeja pospremili k zadnjemu počitku. Prisrčna zahvala domačemu cerkvenemu zboru, MoPZ »Foltej Hartman«, MePZ »Podjuna«, MoPZ »Kralj Matjaž« ter cerkvenemu zboru iz Šmihela, ki so se z lepim petjem poslovili od rajnega očeta.

Bog lonaj vsem za pisno in ustno sožalje, za darovano cvetje, ter vsem tistim, ki so namesto rož ali venca darovali v dobre namene. Ohranite našega ateja v lepem spominu!

Žena Micka in otroci z družinami

Pred nedavnim smo se na pokopališču v Šmihelu za vedno poslovili od staroste našega kraja Janeza Pernata, ki je živel na Bistrici pri Šmihelu. Rodil se je leta 1908 in doraščal ob vznožju Pece. V mladih letih si je nabral znanosti elektrike in mehanike in s svojim znanjem šel za delom in kruhom. Pomagal je vsake-mu, ki ga je prosil za pomoč; bil je dober in skromen.

V sebi je nosil še posebno literarno pesniško izpoved. Njegova nadarjenost je prišla do izraza posebno tedaj, ko je moral služiti vojsko v osvraženih, tiranski vojni nacifašizmu. Ko se je po sili mobilizirani 33-letni Pernat leta 1941 vozil na ladji Oldenborg, ki je plula iz Ščečina v Oslo in Vaaso na severno fronto Ledenege morja, so privrele prve njegove domotožne in bodrilne pesmi, polne hrepenenja po svobodi in vrnitvi v domači kraj. Kot iz neusahljivega vrelca so se vrstile njegove pesmi. Tudi po vojni ni utihnil. Pisal, zapisoval in pesnil je, da se je

nabralo neprecenljivo bogastvo, samorastniško delo malega človeka – delavca. Ob njegovi skromnosti pa je to delo le

BISTRICA PRI ŠMIEHELU

Umrli je Janez Pernat

prišlo v javnost: deset pesmi je izšlo v knjigi »Slovensko pesništvo upora v letih 1941-1945«, ki jo je uredil Boris Paternu. S pesništvom si je sam postavil spomenik, ki ne bo nikoli šel v pozabo.

Značilno zanj je bilo, da je nenehno delal, kolesaril, pisal, ogromno čital in se zanimal za

dogodke doma in v tujini. Vse to svoje delo je opravljal čez 90 let, ko mu je življenje prekinila neozdravljiva bolezen. Vedno pa je našel čas, da se je udeleževal naših prireditev. Tako smo ga poznali kot odbornika Posojilnice v Šmihelu, blagajnika Enotne liste in še vrsto drugih dolžnosti je opravljal. Bil je tudi član PEB kluba. Prav bi bilo, da mu ob njegovem zadnjem počitku izrečemo: bvu! vonej. Do zadnjega se nismo prav zavedali njegove veličine.

Želja nas vseh je, da bi se vse to njegovo bogastvo ohranilo in da bi pokojnikova žena in sinovi čuvali njegova dela kot neprecenljiv zaklad. V kolikor pa njegovo delo še ni kopirano in dano v varstvo Slovenskemu znanstvenemu inštitutu v Ljubljani ali Celovcu, naj bi to čimprej storili. Janez Pernat je postal za nas vse literat, ki je presegal višino Pece.

Njegovi skrbni ženi in sinovoma izrekamo iskreno sožalje. Naj mu bo zemlja pri Katarini lahka!

-ikej

Pismo bralca

Sodobna organizacijska struktura in ne poenotenje je cilj razmišljanja predsednika NSKS

V okviru bilančne tiskovne konference sem nagovoril tudi potrebne reforme in nove pristope znotraj slovenske narodne skupnosti. Ugotovil sem, da pristop Slovenije k EU in družbene spremembe terjajo od slovenske manjšine nove pristope in stem nudijo tudi nove šanse. Glede na izkušnje iz preteklosti sem se še posebno izognil terminologijam, ki so v preteklosti razburjale duhove znotraj narodne skupnosti in onemogočale sodelovanje med obema političnima organizacijama. Zelo jasno sem izpostavil, da želim v naslednjih dveh letih načeti temeljno razpravo o profesionalizaciji, o modernizaciji in s tem tudi času in potrebam primerno organizacijsko strukturo. Nisem govoril o tem, da želim poenotiti pluralistično slovensko družbo in to organizacijsko zaključiti v dveh letih. Na žalost je pisec članka v Slovenskem vestniku kljub temu to tako interpretiral in stem ustvaril mnenje, katerega nisem tako izražal. Stavljajo se vprašanje, ali pisec članka nima noma želi zavajati bralce in stem sprožiti konflikt, ki ga nobeden ne želi? Stavljajo se tudi vprašanje, ali želi namenoma zrušiti dobro in usklajeno sodelovanje ne samo predsednikov ampak sploh vseh odbor-nikov ZSO in NSKS, kar dokazujejo razprave v razširjenem KOKS-u. Če temu nitako, potem napačna informacija lahko služi samo dejstvu, da se pisec želi izogniti novim izzivom in potrebam časa in namenoma uporablja lažnjiva zavajanja. Kdor se ne izobražuje in kdor ni sposoben se izpostaviti novim nalogam,

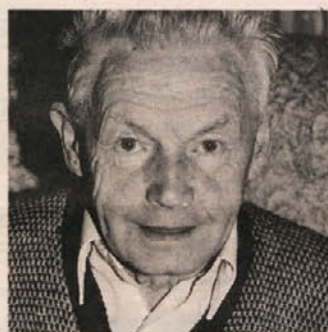
predvsem pa, kdor ne želi potrebno razpravo o reformah, ni pripravljen za prihodnost. Koroški Slovenci pa si želimo našo prihodnost v skupni evropski regiji, sicer pa si tudi sam ne želim poenotenje Evrope, še manj pa poenotenje koroških Slovencev, ampak pluralno družbo, ki zna tudi s strukturno reformo odgovoriti na potrebe časa in izzive Evropskega projekta.

Bernard Sadovnik, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev.

Odgovor uredništva

Očitno je bila tiskovna konferenca za marsikoga previsoka matematika – in to se mi dogaja zdaj tudi z vašim cenjenim odgovorom. Zato vas naprošam za nekaj dodatnih pojasnil: od kod piscu članka v Našem tedniku, ki je glasilo Vaše cenjene organizacije, informacija, da – naj citiram tam zapisane vaše besede –: »Iskati moramo nove strukture na področju političnega zastopstva. V naslednjih dveh letih želim skupno s predsednikom ZSO ustvariti pogoje za novo zastopstveno organizacijo, kar pa ne pomeni, da bi v dveh letih že imeli skupno organizacijo.« ... »Na vsak način pa lahko pride do nove zastopstvene organizacije samo skupno z ZSO.« Nič drugega ni bilo zapisanega v Slovenskem vestniku. Če imenujete vi to »nova zastopstvena organizacija«, pisec v SV pa »poenotenje«, je brezpomembno dlakopcepstvo oziroma sta izraza le sinonima. (Borovnice se po okusu, vitaminih, hranilni vrednosti itd. nič ne razlikujejo od črnice, na primer.) Kar pa zadeva očitke rušenja in konfliktov: nekoliko otročji je. Če bi ga vzeli zares, bi ga vzeli kot žalitev.

Sonja Wakounig, glavna urednica Slovenskega vestnika

Umrli Jaka Čop in Franc Kreuzer

Reisseckhütte. Po vojni pa smo se ničlikokrat srečavali na planinskih izletih, pohodih in na Bleščeči. Povabili smo ga tudi na Koroško na diapredavanje, kjer nam je v prelepih barvnih slikah predstavil lepote slovenskih gora in žel velik aplavz. Čop je izdal celo vrsto knjig planinskih fotografij, ki štejejo po kakovosti v evropski vrh. Obiskal je tudi mnogo tujih dežel in gora in ugotovil, da je najlepše doma, kjer je preživel najlepše ure svojega življenja.

Prav takšen ljubitelj koroških planincev in gora je bil njegov tovariš Kreuzer. Na njegovo pobudo so leta 1947 ustanovili Planinsko društvo

Javornik-Koroška Bela, v okviru katerega je bil nekaj časa tudi predsednik. Veliko se je ukvarjal tudi z mladino in jo seznanjal z lepoto gorskega sveta. Ko smo na Bleščeči gradili planinsko kočo in so nam, pod vodstvom dobrotnika Franja Klotjčnika, prihiteli na pomoč gorenjski planinci, je bil med njimi tudi Kreuzer. Zgodilo se je, da sva tedaj skupaj nosila tramove in navelazala tesne prijateljske stike. Oba umetnika sta bila za svoje planinsko in umetniško dejavnost večkrat odlikovana.

Nam vsem, ki smo ju poznali in cenili njun plemenit značaj, bosta ostala v nepozabnem spominu.

I. U.

Vteku šestih mesecev sta umrli dva velika prijatelja naših planincev, Jaka Čop z Rodin na Gorenjskem in Franc Kreuzer z Javornika.

Dosegla sta visoko starost 90 let. Bila sta znana umetnika, Čop mojster planinske fotografije, Kreuzer slikar likovnih del na platnu in fotograf.

Čopa sem prvič srečal leta 1942 v gorah v planinski koči

V 87. letu starosti je v nedeljo, 17. marca 2002, v jutranjih urah na svojem ljubljenskem domu na Zgornjih Jezercah pri Vrbi po dolgem trpljenju umrla Ana Lukan, rojena Schleicher. Rodila se je 16. julija 1915 v Dulah, leta 1942 se je poročila s Pavlom Lukanom. V zakonu se je rodilo šest otrok, katerim vsem sta starša omogočila dobro izobrazbo za zahtevno življenjsko pot.

Hud udarec za ženo in mater je bila nenadna smrt moža in očeta Pavla leta 1969, v istem letu je Ana Lukan izgubila tudi svojo mater Marijo. Leta 1989 pa je izgubila še sina prof. Jožeta Lukana, ki se je smrtno ponesrečil na Grlovcu.

Ana Lukan je bila preprosta, globoko verna ženska, ki je – morda prav zaradi težkih preiz-

KOSTANJE

Slovo od Ane Lukana

kušenj v življenju – črpala vseskozi novo moč za življenje, ki je bilo zanjo delo in skrb za svoje. Skupaj z možem pa je – na obrobju dvojezičnega ozemlja – skrbela tudi zato, da se je slovenska materinščina ohrani-

la v družini in se posredovala tudi naslednjim generacijam.

Pogreb v torek, 19. marca, je pokazal, kako spoštovana in priljubljena je bila Ana Lukan. Od rajne se je na pokopališču v Dvoru, kjer zdaj počiva v družinskem grobu, poslovila velika množica – sorodniki, prijatelji, znanci od blizu in daleč. Mašo zadušnico v farni cerkvi ter pogreb je v slovenščini in nemščini opravil kostanjski župnik Jože Markowitz, ki je v svojem nagovoru našel ganljive besede slovesa. Dvorski cerkveni zbor pa ji je tudi v slovenščini zapel nekaj Marijnih pesmi.

Otrokom, edini še živeči sestri, ter vsem sorodnikom izrekamo naše sožalje. Ana Lukan pa bomo vsi, ki smo jo poznali, ohranili v častnem in spoštljivem spominu.

PRIREDITVE

PETEK, 29. 3.

BOROVLE, glavni trg – Mestna občina Borovlje
13.00 Velikonočni kmečki trg

SOBOTA, 30. 3.

RADIŠE, pri kulturnem domu – SPD Radiše
22.00 Velikonočna baklada

NEDELJA, 31. 3.

LOČE, v kulturnem domu – SKD Jepa-Baško jezero
20.00 25 let Tamburaškega ansambla Loče. Nastopajo: Bernarda Fink-Inzko, Gerhard Tischler, Kvintet Smrtnik, sestre Urschitz, Fermata z Dunaja, Rising Sunin, Tamburaški ansambel Loče. Po koncertu ples s Tambečari

PONEDELJEK, 1. 4.

ŽITARA VAS, Kumst – SPD Trta
11.00 Komedia »Velikaška norost«. Gostuje mladinska gledališka skupina KKD Vogrče

SREDA, 3. 4.

TINJE, v domu
19.30 Predavanje »Saditev in vzgoja vinske trte«; predava inž. Herbert Gartner

ČETRTEK, 4. 4.

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
19.30 Predavanje »Pubertät« (mag. Christine Kollenz-Marin)

PETEK, 5. 4.

PLIBERK, v kulturnem domu – Strojni krožek
19.30 Občni zbor in predavanje »Kmetijstvo Slovenije pred vstopom v EU« (dr. Marija Markeš)

DOBLRA VAS, kulturni dom – SPD Srce
20.00 Koncert Adija Smolarja. Ob 19. uri predskupina Jazziks

SOBOTA, 6. 4.

ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – SPD Danica
20.00 Gledališka predstava »Tuja hiša«. Gostuje igralska skupina SPD Radiše

NEDELJA, 7. 4.

ŽELEZNA KAPLA, na pokopališču – ZKP
11.00 Spominska svečanost Zveze koroških partizanov in prijateljev protifašističnega upora Polaganje vencev, recitali ter nastop MePZ SPD Zarja

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
11.00 Lutkovna igrlica »Mizica, pogmi se«
15.30 Gledališka predstava »Marjetka, str. 89«.

TOREK, 9. 4.

CELOVEC, v Musilovem arhivu
19.30 Predstavitev knjige »Geschichte der slowenischen Literatur« z avtorico dr. Marijo Mitrovič

TINJE, v domu
19.30 Predavanje »Bioaktivne substance – zdravstvene snovi v naših živilih«; predava mag. dr. Helmut Zwander

SREDA, 10. 4.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
19.30 Predavanje »Aggressivität bei Kindern«. Predava: dr. I. Sankl

ČETRTEK, 11. 4.

19.00 CELOVEC, v Musilovi hiši – Memorial Kärnten/Koroška Občni zbor in predavanje K. Stuhlpfarrerja

PETEK, 12. 4.

CELOVEC, Mestna galerija
17.00 Slovensko vodstvo ob razstavi »Das Geschenk-darilo, ponudba in gostoljubje«. Vodi Janja Ziklunig

BOŽJI GROB, ljudska šola – SPD Edinost, LŠ Božji grob
20.00 Diapredavanje o lesorezih Karla Micheua pod geslom »Vse za srce«

SOBOTA, 13. 4.

SELE-BOROVNICA, gostilna Terkl – Alpski klub Obir
20.00 Madnarodno srečanje ansamblov. Sodelujejo: ansambel Francija Zemeta, ansambel Bohpomagaj, St. Margarethener Trio, ansambel Frajerji, Die lustige Landpartie, Rečički kvartet, Mürztal-Piraten, ansambel Tremerski Dukat

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
20.00 Klasični koncert, Nastopata: Janez Gregorič (kitara) in Gilbert Sabitzer (saksofon)

NEDELJA, 14. 4.

13.00 Spominska maša, stolnica v Celovcu
14.30 Spominska slovesnost s simfoniki RTV Slovenije v Domu glasbe v Celovcu

SREDA, 17. 4.

VETRINJ, samostan, dvorana fresk – KKZ, Glasbena šola Celovec
19.30 Koncert. Nastopajo: Nina Popotnik (violina), Monika Thurner (klavir) in orkester Glasbene šole

ŠENTJANŽ, k & k
20.00 Abonma. Gledališka predstava »Marjetka, str. 89«

ČETRTEK, 18. 4.

ŠMIHEL, ljudska šola – Mohorjeva založba, LŠ Šmihel
9.00 Niko Kupper obiše šolarje

NEDELJA, 21. 4.

RADIŠE, kulturni dom – KKZ, SPD Radiše
14.30 Srečanje mladinskih zborov
KOTMARA VAS, ljudska šola – SPD Gorjanci
14.30 Vigredni koncert

PONEDELJEK, 22. 4.

VELIKOVEC, Neue Burg – Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi, KKZ, SPZ, Mestna občina Velikovec
18.00 Kulturni teden koroških Slovencev. Slavnostna otvoritev deželnega glavarja dr. Haiderja. Glasbeni okvir: »Vokalensemble« Velikovec, Vokalna skupina »Lipa«, Glasbena šola Velikovec, Slov. glasbena šola

TOREK, 23. 4.

VELIKOVEC, okrajno glavarstvo – Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi, KKZ, SPZ, Mestna občina Velikovec
18.00 Kulturni teden koroških Slovencev. Razstava »Podjunska noša«. Glasbeni okvir: Tamburaška skupina »Tamika«

VELIKOVEC, galerija Magnet – Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi, KKZ, SPZ, Mestna občina Velikovec
20.00 Kulturni teden koroških Slovencev. Literarno branje: Andrej Kokot & Martin Kuchling, Karpf & Polainer

SREDA, 24. 4.

VELIKOVEC, Neue Burg, srednja dvorana – Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi, KKZ, SPZ, Mestna občina Velikovec
10.00 Kulturni teden koroških Slovencev. Gledališka predstava »Vaje v slogu«. Gostuje igralska skupina SPD Bilka iz Bilčovsa
20.00 Multivizija in razstava »Slišati sliko – videti galsbo«

ČETRTEK, 25. 4.

VELIKOVEC, na ZG/ZRG in na TAK – Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi, KKZ, SPZ, Mestna občina Velikovec
9.00 Informacijski dopoldan. »Priče časa pripovedujejo«

VELIKOVEC, Neue Burg
20.00 Koncert. Nastopajo: MePZ »Danica«, MePZ Grebinj, VOX, učiteljski kvintet ZG Velikovec, »Jauntaler Streich«

PETEK, 26. 4.

CELOVEC, galerie.kärnten (Arnulfplatz) – Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi, KKZ, SPZ, Mestna občina Velikovec
18.00 Vernisaža: Franz Wiegele. Zaključek 10. kulturnega tedna koroških Slovencev – v dvorani zrcal

SOBOTA, 27. 4.

ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – KD Škocijan in MoPZ SPD »Vinko Poljanec«
20.00 Vigredni koncert. Sodelujejo: otroški zbor Šentprimož, Nomos, MoPZ »Vinko Poljanec«, Vaščani pojo, Vokalna skupina »Valvasor« iz Krškega

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71
e-mail: sonja.wakounig@slo.at

UREDNIKA

Sonja Wakounig (-50)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI
Tavriser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

ČE 28. 3. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PE 29. 3. ■ 18.10 Križev pot

SO 30. 3. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 31. 3. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Praznična

PO 1. 4. ■ 18.10 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

TO 2. 4. ■ 18.10 Otroški spored

SR 3. 4. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 31. 3. ■ 13.25 ORF 2 • »Ljubezen živeti se splača«. Oče pedro je na Madagaskaru, v Tani pojem vsem ljudem. Pesmi ga opevajo Malgaši ga ljubijo. Pedro Opeka je znan in poznan po celem svetu. Misijonar, apostol smetiščarjev je zmožen celo čudežev. Kod nekda mati Tereza v Indiji se je zapisal bližnjim na skrajnem robu družbe, predvsem otrokom. Ljudje, ki jih zbira na deponijah odpadkov, z njim žive prispodobo enotnosti. Prispodoba cerkve, ki ni sama sebi namen, temveč je tu za vse ljudi, cerkve, ki sprejme vsakogar, kakršen je, ker je cerkev ljubezni. Argentinski Slovenec Pedro Opeka je prejel številna mednarodna priznanja in je kandidat za Nobelovo nagrado. Film Mirka Bogataja (kamera Ivan Klarič) dokumentira gradnjo Koroške vasi na Rdečem otoku.

PO 1. 4. ■ 3.30 ORF 2 15.55 TV SLO1 (Pon.)

RADIO DVA – 105,5

DNEVNI SPORED OD PONEDELJKA DO PETKA:

6.00 Dobro jutro 9.00 Sol in poper 12.07 Žurnal, nato glasba 3 krat 3 13.00 Klub Radio dva 15.00 Lepa ura 17.17 Žurnal 17.30 Naša pesem

SO ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Otroški vrtljak 9.00 Sobotno dopoldne 12.00 glasbena 3 krat 3 13.00 Evropa v enem tednu 13.23 glasba 14.00 Slovenske popevke 15.00 Farant

NE ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Zajtrk s profilom 10.00 Zimzelene melodije 10.30 Svetopisemske zgodbe 11.00 Iz zlate dvorane 12.00 glasbena 3 krat 3 13.00 Radio dva v zrcalu 15.30 narodnozabavna in zborovska glasba 16.00 Vikend

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

Dnevno po programu do 6. ure Glasba – jazz/world 5.45 Na današnji dan

PE 29.3. ■ 18.00 Zvečer ni mir 18.45 Poročila 19.00 Zrcalo kulture: Sterbekultur 20.00 BBC News 20.06 Proud to be loud 21.00 Glasba 23.00 Rdeči Boogie / glasbeni magazin 24.00 Soundtrack tedna: Rush Hour 2 1.00 Zrcalo kulture (pon.)

SO 30.3. ■ 18.00 Campus 18.45 Poročila 19.00 Special: Werner Vogt zum Volksbegehren Sozialstaat 20.00 BBC News 20.06 Yugo-Rock 23.00 Glasba 1.00 Special (pon.)

NE 31.3. ■ 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Music for the Masses / glasbeni magazin 21.00 Nedelja drugače 24.00 Izven Zakona (pon.) 1.00 Nedelja drugače (pon.)

PO 1.4. ■ 18.00 Zdrava ura: dr. Wutti 18.45 Poročila 19.00 Ta mera / ženski magazin 20.00 BBC News 20.06 Ta mera 21.00 Take the Jazz Train 23.00 Context XXI 24.00 Forum 1.00 Ta mera (pon.)

TO 2.4. ■ 18.00 Zvečer ni mir 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru: Lipej Kolenig 20.00 BBC News 20.06 Kakko! 21.00 Noche Latina 22.00 Campus (pon.) 23.00 Vešča 0.30 Glasba 1.00 V pogovoru (pon.)

SR 3.4. ■ 18.00 Zvečer ni mir 18.45 Poročila 19.00 Literama kavama: Bernd Kristan 20.00 BBC News 20.06 Voz Latina 22.30 Mad Force/ Hip Hop 24.00 Glasba 01.00 Literama kavama (pon.)

ČE 4.4. ■ 18.00 Zvečer ni mir 18.45 Poročila 19.00 Po Koroškem: Boltzmanninstitut 21.00 BBC News 22.06 Yesterday & Today 21.00 Freak Show 22.00 Izven zakona 23.00 Sto decibelov 24.00 Glasba 1.00 Po Koroškem (pon.)

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO CELOVEC

Tudi v 2. stoletje z mladostnim zagonom

Prejšnji teden, v sredo, 20. marca 2002, je SPD Celovec, strešna organizacija vseh slovenskokoroških planink in planincev, imelo v šentjanskem k & k centru svoj redni občni zbor.

Ta zbor je bil prvi v drugem stoletju obstoja društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1900. Zadnji občni zbor je bil vigredi 1999, 100-letnico obstoja pa je društvo slavilo 16. novembra 2000. Torej lep kup števil, pravi, da se laže zmotiš.

Minula delovna oz. mandatna doba društva je bila zelo razgibana in plodna. Glavna naloga odbora je bila priprava in izvedba proslave ob stoletnici SPD Celovec leta 2000. Brez pridržkov je treba ugotoviti, da je društvo svoj jubilej skozi vse leto obhajalo zelo dostojno in upešno.

Messner, Triglav in knjiga

Niz prireditev ob stoletnici se je začel s tradicionalnim pohodom na Arihovo peč. Junija 2000 je bil gost društva Reinhold Messner. V Borovljah je imel zelo dobro obiskano predavanje o alpinizmu. Tu se je tudi solidariziral s koroškimi Slovenci.

Za svojo 100-letnico si je društvo omislilo nič kaj vsak-

danji podvig »100 Korošcev in Korošic na Triglav«. Prav sto jih sicer ni obstopilo Aljažev stolp, je pa akcija v vsakem oziru zelo uspela in odmevala. V tem letu so se slovenski planinci seveda udeležili Srečanja zamejskih planincev, potem pa so se pripravljali na slavnostno akademijo za stoletnico. Akademija je bila novembra 2000 v celovškem ORF-teatru. Slavnostni govornik je bil prof. Matjaž Kmecl. Najlepše darilo pa si je društvo samo naredilo z izdajo knjige »V planine vleče me srce«, ki dokumentira razgibano in bogato zgodovino ter dejavnost društva. Glavni urednik knjige je bil kolega Jože Rovšek.

30 let koč ne Bleščeči

Pri opisu stoletnice društva pa ne gre pozabiti, da je društvo jeseni 1999 obhajalo 30-letnico Koče na Bleščeči planini in jo ob tej priliki tudi preuredilo. Tudi koča ima za sabo zelo razgibano preteklost.

Lani se je društvo nekoliko oddahnilo, ni pa mirovalo. Tako je Stanko Klinar v Pliberku predaval o Karavankah, člani so sodelovali na raznih pohodih in predsednik R Slovenije Milan Kušan je društvo odlikoval s posebnim odličjem.

SPD Celovec ni le član VAVÖ (Zveza alpinističnih društev Avstrije), ampak tudi Planinske zveze Slovenije. In prav občni zbori so izredna priložnost za člane, da spoznajo slovenske vrhunske alpiniste in njihove svetovne podvige. V gosteh je bil Tomaž Humar, leta 2001 je bil gost Davor Karničar z Jezerskega, prvi človek, ki je smučal z vrha Mount Everesta.

Iz Kamnika do Aljaske

Letošnji občni zbor pa je popestril slovenski vrhunski plezalec Marko Prezeli iz Kamnika. Pokazal je izbor diapozitivov iz svojih alpinističnih podvigov v Julijcih, na Škotskem, v Indiji ter na Aljaski, kjer je s

svojim ameriškim kolegom odkril docela novo dimenzijo planinarjenja v času, ko sonce ves dan ne zaide. Prezeli, po izobrazbi kemik, po poklicu pa gorski vodič in fotograf in si svoj kruh služi kot inštruktor slovenske vojske, je pokazal mojstrske posnetke krajev in gora, ki jih je že »obdelal«.

Formalni del občnega zbora je potekal zelo harmonično. Poročili predsednika Hanzija Lesjaka in tajnika Riharda Brumnika sta pokazali, kako bogata je bila bera društva v pretekli delovni dobi. Blagajnik Štefan Rigelnik je podal pozitivno poslovno poročilo.

Člani so stari odbor soglasno potrdili za naslednjo mandatno dobo. Predsednik je Hanzij Lesjak, podpredsednik je Joško Igerc, Rihard Brumnik je ostal tajnik, blagajnik pa Štefan Rigelnik. V nadzornem odboru sta Hanzij Millonig in Reinhard Puckl. Posebna zahvala pa je veljala Marici Pradetto, doslejšnji članici nadzornega odbora za njeno dolgoletno odborniško dejavnost.

Društvo sta za njegovo delovanje čestitala Jože Stanonik v imenu Planinske zveze Slovenije in zastopnik jeseniških planincev. Po živahni razpravi je sledil še družaben del občnega zbora.

Franc Wakounig

KOROŠKI RAZREDI

Podlga vzhod:

Bilčovščani so na domačih tleh proti Grebinu dosegli zaslužen remi 0 : 0. Predčasno pa sta morala v kabino domača igralca Glantschnig in Lippusch (rumeno rdeči karton).

1. Razred D:

Šmihel nad Pliberkom-Eitweg 1 : 0, Rikarja vas-Tinje 4 : 1, Pokrče-Železna Kapla 0 : 3, Šentpavel-Žitara vas 0 : 0

2. Razred E:

Šele-Galicija 2 : 2, Djekše-Žvabek 1 : 2, Maria Rojach-Dobrla vas 3 : 2

KOLESARJENJE

»Paco« na dirki Milano-San Remo

Za Ločana Petra Wrolicha je bil nastop na tej težki 287 km dolgi progi gotovo zanimiv dogodek v njegovi dosednji športni karieri. »Paco« je od začetka izvrstno tekmoval in bil vedno v sprednjem polju najmočnejših kolesarjev. Pred očmi je imel top uvrstitev, toda masovni padci pred ciljem so ga ovirali in je le kot 54. prevozil cilj z minuto in nekaj sekund zaostanka. Zmagal je italijanski kolesarski as, 35-letni Mario Cipollini.

Nejc Lager (spredaj) je odigral odlično tekmo in tudi izvrstno zadeval. Foto: Stukelj

KOŠARKA

KOŠ zmagal v derbiju

V lokalnem derbiju proti celovškemu Piratom si je slovenska ekipa šele v zadnji četrtini z borbeno in vztrajno igro zagotovila zaslužno zmago s 64 : 59 (33 : 35). Domačini so morali nastopiti brez izkušnega Braneta Koširja, katerega

je le težko nadomestiti. Gostje so bili od začetka do tretje četrtine za nekaj točk spredaj. Toda vztrajnost, volja do zmage in dobra kondicija so bile končno odločilne, da so še prehiteli rivala iz Celovca.

Navdušeni navijači pa so glasno podpirali domače košarkarje in veliko prispevali k uspehu. Napredujoči mladinci so proti močnemu nasprotniku W. Piraten podlegli s 78 : 94 (39 : 48). M. Š.

ODBOJKA

Škoda – tesen poraz!

Dve uri je trajal napet dvoboj med favoritom Salzburg in Dobljani, obe moštvi sta dali vse od sebe, ekipa iz Salzburga pa je bila srečni zmagovalci. Domačini so že vodili v nizih z 2:0 in kazalo je na gladko zmago gostitelja. Toda Dobljani so se zbudili in s požrtvovalno igro še izenačili na 2:2. Peti in odločilni niz pa so nesrečno izgubili s 13:15!

6. aprila pa sledi povratna tekma v KD v Pliberku, ki bo za gledalce gotovo odbojarska poslastica posebne vrste. M. Š.

Bo legionar Peter Goga še podpisal za eno leto? Foto: Stukelj

ŠAHOVSKI OREH št. 192

Silvo Kovač

Gelfand-Van Wely / Leon prv. EU 2001

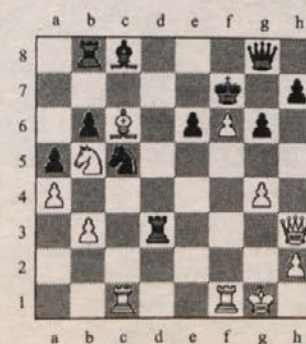
Ob pomoči črne dame in ostalih figur se je črni kralj na prvi pogled ubranil napada belih figur in črni je že krenil po odprti d liniji v protinapad. Vendar pa vele mojster Gelfand, ki je na potezi, ne raz-

mišlja o obrambi in silovito krene v napad na črnega kralja. Uspešen napad pa krona tudi z materialno prednostjo. Poiščite zmagovito kombinacijo belega!

Rešitev štev. 191

Napredovanje črnega b kmeta beli najprej prepreči z nenavadno, vendar učinkovito potezo 1. Le5!! Le5:/ Na 1...d4 2.Kd6 b2 3. Le4+ z remijem. V igro se sedaj vključi beli kralj 2.Kd5: Lf6 3. Kc4! b2 4. Le4+ z remijem.

Tudi v varijanti 1. Le5!! Le5: 2.Kd5: b2 3.Ke5: b1D 4. Le4+ beli uspe remizirati!

OTROŠKI VRTEC / MEHRSPRACHIGER KINDERGARTEN / SCUOLA MATERNA

A-9581 Ledenitzen/Ledince, Aichwaldseestraße 4/1, Tel/Fax: 04254 / 25 28, E-mail: office@ringaraja.at

razpisuje za dobo porodniškega dopusta (karenčno zastopstvo) celodnevno

delovno mesto vzgojiteljice

Nastop službe je 1. september 2002. Plača po zakonu o občinskih uslužbencih

Pogoji za zaposlitev:

- zaključena izobrazba za otroško vzgojiteljico/vzgojitelja;
- obvezno znanje obeh deželnih jezikov;
- delovne izkušnje zaželeno;
- pripravljenost za nadaljnje izobraževanje in za timsko delo

Prošnji je treba priložiti:

- življenjepis;
- potek dosedanjega izobraževanja;
- dokazila o dosedanjih delovnih izkušnjah

Zainteresirana/i naj prošnjo za zaposlitev pošlje do najkasneje 30. aprila 2002 na naslov:

Otroški vrtec »Ringaraja«
Aichwaldseestr. 4/1
9581 Ledenitzen/Ledince

ODVETIŠKA PISARNA
DR. VALENTIN KAKL
9020 Celovec, 8.-Mai-Str. 20/I

išče
sekretarko/
sekretarja

za čimprejšnji nastop
službe

POGOJ:

odlično znanje slovenščine in nemščine, Microsoft Word, Microsoft Excel

ZAŽELJENO:

znanje angleščine in italijanščine, hrvaščine
Prošnje samo pismeno na gornji naslov

NOGOMET – KOROŠKA LIGA

Sijajen začetek sezone – 4 : 1 proti Trgu

V mojstrski formi se je predstavila enajsterica SAK preteklo soboto v prvem vigrednem srečanju proti Trgu. Čeprav je ekipa nastopila oslabiljena, manjkala sta poškodovana Robert Zankl in Stanko Tot ter

poskrbel za vodstvo z 1 : 0. Agresivni SAK je kontroliral tekmo in vedno spet nevarno prodiral v nasprotnikov kazenski prostor. V sredini je režijo vodil izkušeni Jani Pate in skrbel za lepe podaje v globino, duo Si-

popolnoma prosti Thomas Weissenberger neubranljivo potisnil žogo v mrežo in zvišal na 2 : 0. Po odmoru je ponovno odlični Thomas Weissenberger z lepo akcijo prelisičil nasprotnikovega vratarja in dal svoj drugi gol (v 49. minuti) in tako predčasno odločil tekmo v prid SAK. Domačini so se sicer zelo trudili in si tudi priigrali nekaj priložnosti, katere pa niso znali izkoristiti. V 69. minuti je Matthias Zimmerling z izredno lepim prostim strelom iz kazenskega prostora zvišal na 4 : 0. Tik pred koncem srečanja je Gilgenreiner še dal častni gol za domačine. Na lestvici vodi SAK (32), tri točke za njim pa je Šentandraž (29).

SAK gosti v nedeljo, 31. marca, ob 15. uri, moštvo Magdalen.

M. Š.

Ostali rezultati:

Breže-ATUS Borovlje 0 : 2, Nußdorf-St. Michael/L. 1 : 1, Wietersdorf-Lendorf 4 : 2, Šentandraž-Landskron 2 : 2, Magdalen-Welzenegg 1 : 0, Marija na Zilji-Treibach 1 : 3

Mathias Zimmerling je s silovitim prostim strelom neubranljivo poslal žogo v mrežo

Foto: Štukelj

zaprti Christian Kaiger, so Celovčani od začetka prevzeli komando na igrišču in Mathias Zimmerling je že v 14. minuti

mon in Lojze Sadjak pa sta odlično organizirala obrambo atletikov. V 38. minuti je po krasni podaji v mali kazenski prostor

SLOVENSKI VESTNIK

čestita

PRAZNUJEJO! Stanko Sadovnik iz Globasnice – 5. rojstni dan; Sabina, Pepca in Katja Rupic iz Pogrč – rojstni dnevi; Honza Male iz Sel – 80. rojstni dan; Jože Kert iz Konovec – rojstni dan; Ida Schließer z Bistrice nad Pliberkom; Leo Granig iz Celovca – rojstni dan; Marko Trampusch iz Doba – rojstni dan; Richard Potočnik iz Grablje – rojstni dan; Marija Dumeplnik iz Štebna – rojstni dan; Marija Šranc iz Nonče vasi – rojstni dan; Monika Skuk iz Pliberka – 30. rojstni dan; Jozi Hribar iz Železne Kaple – god; Marija Karitzel iz Polene – rojstni

dan; Dorica Stumpf z Radiš – rojstni dan; Milena Pavlič z Obirske – rojstni dan; Anna Olip iz Drabunaž – 60. rojstni dan; Fini Amruš, Jozej Šticker, Fini Jurič, Eli Schüttelkopf in Urši Sereinig iz Šentjakoba – rojstni dnevi; Marjan Smrtnik iz Apač – god; Rudi Kunet iz Šentjakoba – rojstni dan; Tomi Jug iz Železne Kaple – 70. rojstni dan; Rudolf Grilliz iz Lovank – osebni praznik; Ani Kežar s Horc – osebni praznik; Anamaria Polzer iz Šentrimoža – osebni praznik;

Za posredovanje imen slavljenk in slavlencev se zahvaljujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

PODELITEV OSKARJEV

»To je za Bosno«

»To je za mojo državo, za Bosno, hvala vam!« S temi besedami je mladi bosanski režiser Danis Tanović v Los Angelesu prejel Oscarja za najboljši tujejezični film. »Nikogaršnja zemlja« so – razen enega prizora – posneli v Sloveniji, nastal pa je v belgijsko-francosko-slovensko-italijansko-britanski koprodukciji. Slovenija je pri nastajanju filma sodelovala z dvema izvršnim producentoma, njen finančni delež pa je bil deset odstotkov. Čeprav je bila »Nikogaršnja zemlja«, ki govori o nesmiselnosti vojne, že pred podelitvijo Oscarja za najboljši tujejezični film nagrajena z nekaj evropskimi filmskimi nagradami, z Zlatim globusom in v Cannesu z nagrado za najboljši scenarij, pa se večina ko-

Režiser Danis Tanović

mentatorjev strinja, da so se s to nagrado Američani želeli odkupiti Bosancem za vse, česar med vojno zanje niso naredili.

Irena Destovnik

KREDITNA KARTICA / KREDITKARTE

oddih
ausspannen

brez skrbi
sorglos

vesela velika noč
Frohe Ostern

Rehsmann / Certov

www.zveabank.at

POSOJILNICA-BANK
ZVEZA BANK

Banka, ki povezuje!
Die Bank, die verbindet!

